

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2003
IV. volební období

397

Vládní návrh

zákon
ze dne2003,

**kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře,
ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony**

ZÁKON
ze dne 2003,
kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře,
ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Čl. I

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 125/2003 Sb., se mění takto:

1. V § 2 písm. a) se bod 4 zrušuje.
2. Za § 2 se vkládá nový § 2a, který včetně poznámek pod čarou č. 1 až 1b zní:

„§ 2a

- (1) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají orgány státní sociální podpory, a to
- a) úřady státní sociální podpory, jimiž jsou
 1. úřady práce,
 2. magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně,
 3. v hlavním městě Praze úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy,
 - b) krajské úřady,
 - c) Magistrát hlavního města Prahy.
- (2) Státní správu podle tohoto zákona vykonává též Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- (3) Výkon působnosti magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně, orgánů hlavního města Prahy a krajských úřadů podle tohoto zákona je výkonem přenesené působnosti.
- (4) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají
- a) úřady práce ve správních obvodech stanovených zvláštním právním předpisem,¹⁾ s výjimkou správních obvodů tvořených územím okresů Brno – město, Ostrava – město, Plzeň – město a s výjimkou území hlavního města Prahy,
 - b) magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně ve správních obvodech tvořených územím okresů Brno – město, Ostrava – město a Plzeň – město,^{1a)}

- c) úřady městských částí hlavního města Prahy určené Statutem hlavního města Prahy ve správních obvodech tvořených územím příslušných městských částí,^{1b)}
- d) krajské úřady ve správních obvodech úřadů práce spadajících do správního obvodu krajského úřadu a vykonávajících působnost v rozsahu podle písmene a).

1) § 2 odst. 2 zákona č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

1a) § 1a odst. 3 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

Vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.

1b) § 4 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb.“.

Dosavadní poznámka pod čarou č. 1 se označuje jako poznámka pod čarou č. 1c, a to včetně odkazů na ni.

- 3. V § 3 odst. 1 větě druhé se za slova „cizinců na území České republiky“ vkládají slova „s výjimkou žadatele o udělení azylu“.
- 4. V § 3 odst. 3 se slova „Orgán kraje v přenesené působnosti (dále jen „krajský úřad“),“ nahrazují slovy „Magistrát hlavního města Prahy nebo krajský úřad“.
- 5. Na konci § 4 se doplňuje věta „Měsíční průměr příjmů rodiny se stanoví jako součet jednotlivých měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných.“.
- 6. V § 5 odst. 1 písm. a) bodu 2 se na konci doplňují slova „nejméně však částka stanovená v odstavci 7,“.
- 7. V § 5 odst. 1 písm. f) se slova „ , příspěvek na dopravu“ zrušují.
- 8. V § 5 odst. 2 se věta třetí zrušuje.
- 9. V § 5 odst. 5 se slova „odpovídající životnímu minimu osoby podle § 8 odst. 1 věty třetí“ nahrazují slovy „uvedená v odstavci 7“.
- 10. V § 5 odst. 6 se slova „odpovídající částce životního minima osoby podle § 8 odst. 1 věty třetí“ nahrazují slovy „uvedená v odstavci 7“.

11. V § 5 odstavec 7 zní:

„(7) Za příjem uvedený v odstavci 1 písm. a) bodu 2 se považuje pro účely tohoto zákona měsíčně nejméně částka odpovídající 50% průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok,

- a) za který se zjišťuje rozhodný příjem, je-li rozhodným obdobím kalendářní rok,
- b) předcházející období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se sociální příplatek a příspěvek na bydlení přiznává; to neplatí, přiznávají-li se v rámci tohoto období na dobu kratší (§ 51 odst. 2).

Částku uvedenou v předchozí větě vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením podle průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem s tím, že tuto částku zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.“

12. V § 6 písm. a) se slova „a příspěvku na dopravu“ zrušují.

13. V § 7 odst. 7, § 57 odst. 1, § 58 odst. 2, § 59 odst. 2 a 5, § 61 odst. 6, § 64 odst. 7 a § 70 odst. 3 se slova „Obecní úřad obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „Úřad státní sociální podpory“.

14. V § 8 odst. 1 se věta třetí zrušuje.

15. V § 19 odst. 2, § 20 odst. 2, § 24 odst. 3, § 58 odst. 1 až 3, § 61 odst. 4, § 62 odst. 6, § 63 odst. 2, § 68 odst. 5, § 69 odst. 1 písm. e) a § 70 odst. 1 se slova „obecní úřad obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřad státní sociální podpory“.

16. V části třetí se hlava čtvrtá včetně nadpisů a poznámek pod čarou č. 47c až 47e zrušuje.

17. § 30 zní:

„§ 30

(1) Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě

- a) do čtyř let věku, nebo
- b) do sedmi let věku, jde-li o dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené.

(2) Podmínka nároku na rodičovský příspěvek po celý kalendářní měsíc podle odstavce 1 se považuje za splněnou i v kalendářním měsíci, v němž

- a) se dítě narodilo,
- b) rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytnuté v souvislosti s porodem,

- c) osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu (§ 7 odst. 12),
- d) dítě dovršilo věk uvedený v odstavci 1,
- e) dítě nebo rodič zemřeli.

(3) Rodičovský příspěvek náleží, jestliže

- a) dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku nejvýše pět kalendářních dnů v kalendářním měsíci; za návštěvu dítěte v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku v kalendářním dnu se rozumí každý den, kdy dítě jesle, mateřskou školu nebo uvedené zařízení navštíví, bez ohledu na délku doby trvání návštěvy,
- b) dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo speciální mateřskou školu nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně,
- c) dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně,
- d) dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně a jestliže stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50% a více (§ 9).

(4) Je-li rodič pobírající rodičovský příspěvek nebo dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než tři kalendářní měsíce, rodičovský příspěvek nenáleží od čtvrtého kalendářního měsíce trvání této skutečnosti.

(5) Při péči o totéž dítě náleží rodičovský příspěvek jen jednou, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů, a je-li v rodině více dětí zakládajících nárok na rodičovský příspěvek, náleží při péči o tyto děti rodičovský příspěvek jen jednomu z rodičů, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů. Nedohodnou-li se rodiče, určí úřad státní sociální podpory, který o rodičovském příspěvku rozhoduje, kterému z rodičů se rodičovský příspěvek přízná. Jestliže v rodině [§ 7 odst. 2 písm. b)] došlo v kalendářním měsíci k zániku nároku na rodičovský příspěvek proto, že dítě dovršilo věk uvedený v odstavci 1, a v témže kalendářním měsíci vznikl nárok na rodičovský příspěvek z důvodu péče o další dítě, náleží rodičovský příspěvek v tomto kalendářním měsíci jen jednou; o výplatě rodičovského příspěvku v tomto případě platí obdobně věta první a druhá.

(6) Rodičovský příspěvek rodiči nenáleží, není-li dále stanoveno jinak, jestliže v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok po celý kalendářní měsíc na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, a to v době ode dne narození dítěte.“

18. V § 31 odst. 2 se slova „odst. 7“ nahrazují slovy „odst. 3“ a slova „(§ 30 odst. 3 a 4)“ se zrušují.

19. V § 32 odstavec 2 zní:

„(2) Jestliže rodič pobírající rodičovský příspěvek v době, kdy pečuje o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek, má po celý kalendářní měsíc z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, jejichž výše je nižší než výše rodičovského

příspěvku, náleží rodičovský příspěvek ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a uvedenými dávkami. Má-li rodič pobírající rodičovský příspěvek v době, kdy pečuje o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek, nárok na dávky nemocenského pojištění uvedené v předchozí větě jen po část kalendářního měsíce, náleží rodičovský příspěvek ve výši podle odstavce 1.“.

20. V § 33 odst. 1 se na konci písmene b) čárka nahrazuje tečkou a písmeno c) se zrušuje.
21. V § 34 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.
22. V § 50 se slova „obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, příslušnému krajskému úřadu“ nahrazují slovy „orgánům státní sociální podpory“.
23. V § 51 odstavec 1 zní:

„(1) Pro nárok na výplatu přídatku na dítě se prokazuje výše rozhodných příjmů. Náleží-li výplata přídatku na dítě za září, náleží výplata této dávky za dobu po 30. září, jen jestliže do uvedeného data je prokázána výše rozhodných příjmů pro nárok na tuto dávku po 30. září. Nejsou-li prokázány rozhodné příjmy podle věty první, výplata přídatku na dítě se zastaví od splátky následující po splátce této dávky náležející za kalendářní měsíc, do jehož konce je třeba prokázat výši příjmů pro její výplatu na období po 30. září. Neprokáže-li se rozhodný příjem ani do 31. října bezprostředně následujícího po dni 30. září, do něhož měla být výše rozhodných příjmů prokázána, nárok na přídatvek na dítě dnem 1. listopadu téhož roku zaniká. Prokáže-li se nárok na výplatu přídatku na dítě za dobu, za kterou výplata této dávky podle tohoto odstavce nenáležela, přídatvek na dítě se doplatí zpětně za dobu, kdy se tato dávka nevyplácela. Prokáže-li se nárok na přídatvek na dítě za dobu po zániku nároku na tuto dávku podle tohoto odstavce, nárok na přídatvek na dítě opětovně vznikne zpětně za celou dobu, za niž byly podmínky pro nárok splněny. Zpětně lze přídatvek na dítě podle věty páté a šesté přiznat nejdéle na dobu stanovenou v § 54 odst. 2 větě první.“.
24. V § 51 odst. 4 se slova „1 a“ zrušují.
25. V § 58 odst. 2, § 61 odst. 1, § 61 odst. 3 písm. b), § 63 odst. 2, § 63a odst. 2 a § 67 odst. 1 se slova „obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřadu státní sociální podpory“.
26. V § 61 odst. 2 a 5 se slova „obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo krajským úřadem“ nahrazují slovy „orgánem státní sociální podpory“.
27. V § 61 odst. 2 a § 64 odst. 4 písm. a) se slova „obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo krajský úřad“ nahrazují slovy „orgán státní sociální podpory“.

28. V § 61 odst. 6 se za slova „krajský úřad“ vkládají slova „nebo Magistrát hlavního města Prahy v případě, že jsou příslušní k rozhodování ve věcech státní sociální podpory,“.

29. V § 62 se na konci odstavce 1 doplňuje tento text „; to neplatí, jde-li o přeplatek na rodičovském příspěvku. Jestliže byl rodiči vyplacen rodičovský příspěvek a nebyly přitom splněny podmínky nároku na tento příspěvek nebo zanikl-li nárok na rodičovský příspěvek proto, že mu náleží příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle zvláštního právního předpisu,^{48c)} je rodič povinen vrátit úřadu státní sociální podpory vyplacené částky rodičovského příspěvku, které mu nenáležely.“.

Poznámka pod čarou č. 48c zní:

„^{48c)} § 81 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 213/2002 Sb.“.

Dosavadní poznámky pod čarou č. 48c a 48d se označují jako poznámky pod čarou č. 48d a 48e, a to včetně odkazů na ně.

30. V § 63 odst. 1 se slova „obecního úřadu obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „orgánu státní sociální podpory“, slova „na výzvu krajského úřadu“ se zrušují a slova „obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo krajským úřadem“ se nahrazují slovy „orgánem státní sociální podpory“.

31. V § 63 odstavec 3 zní:

„(3) Ministerstvo práce a sociálních věcí je správcem informačního systému o dávkách státní sociální podpory a jejich výši, o poživatelích těchto dávek a žadatelích o tyto dávky a osobách s nimi společně posuzovaných. Údaje z tohoto informačního systému sděluje ostatním orgánům státní sociální podpory v souvislosti s řízením o dávkách státní sociální podpory, a to v rozsahu nezbytném pro provádění státní sociální podpory. Státní orgány a další právnické a fyzické osoby jsou povinny poskytovat Ministerstvu práce a sociálních věcí údaje ze svých informačních systémů, jedná-li se o údaje nezbytné pro vedení informačního systému o dávkách státní sociální podpory, a to způsobem a ve lhůtách určených Ministerstvem práce a sociálních věcí. Orgány státní sociální podpory jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o dávkách státní sociální podpory a jejich výplatu včetně osobních údajů, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů.“.

32. V § 63 odst. 4 větě první se slova „obecním úřadům obcí s rozšířenou působností a krajským úřadům“ nahrazují slovy „orgánům státní sociální podpory“ a ve větě druhé se slova „Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajské úřady“ nahrazují slovy „Orgány státní sociální podpory“.

33. V § 63 odst. 5 se slova „, krajskému úřadu a obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „,a orgánům státní sociální podpory“.

34. V § 63a odst. 1 se slova „obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo krajského úřadu“ nahrazují slovy „orgánu státní sociální podpory“.
35. V § 64 odst. 1 se slova „Ministerstva práce a sociálních věcí, kraje zařazení do krajského úřadu a obce s rozšířenou působností zařazení do obecního úřadu“ nahrazují slovy „státu, města Brna, Ostravy a Plzně, městských částí hlavního města Prahy určených Statutem hlavního města Prahy a krajského úřadu zařazení do orgánů státní sociální podpory“.
36. V § 64 odst.4 se v úvodní části ustanovení slova „Obecní úřady obcí s rozšířenou působností a krajský úřad“ nahrazují slovy „Orgány státní sociální podpory“.
37. V § 64 odst. 5 se slova „Obecní úřady obcí s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „Úřady státní sociální podpory“ a za slovo „úřadu“ se vkládají slova „a Magistrátu hlavního města Prahy“.
38. V § 64 odst. 6 se slova „obecní úřad obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „orgány státní sociální podpory“ a slova „, krajský úřad“ se zrušují.
39. V § 65 odst. 1 se slova „Krajský úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí“ nahrazují slovy „Orgány státní sociální podpory, které o dávce rozhodují nebo ji vyplácí, popřípadě orgány státní sociální podpory příslušné rozhodovat“.
40. V § 65 odst. 2 se slovo „orgánů“ nahrazuje slovy „zařazení v orgánech státní sociální podpory“.
41. V § 65 odst. 3 se slova „státního orgánu uvedeného“ nahrazují slovy „zařazený v orgánu státní sociální podpory uvedeném“.
42. V § 65 odst. 4 se slova „příslušný krajský úřad a příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „orgány státní sociální podpory, které o dávce rozhodují nebo ji vyplácí,“.
43. V § 65 odst. 5 se slova „krajský úřad nebo příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností dozvěděly“ nahrazují slovy „orgán státní sociální podpory dozvěděl“.

44. V § 65 odst. 6 se věta druhá nahrazuje větou „Výnosy z pokut uložených úřady práce jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, výnosy z pokut uložených orgány měst Brno, Ostrava, Plzeň a hlavního města Prahy jsou příjmem rozpočtu města, jehož orgán pokutu uložil, a výnosy z pokut uložených krajskými úřady jsou příjmem rozpočtu kraje, který pokutu uložil.“.
45. V § 66 odst. 1 se slova „obecní úřady obcí s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřady státní sociální podpory“.
46. V § 66 odst. 2, § 67 odst. 3 a § 70 odst. 3 se slova „obecního úřadu obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřadu státní sociální podpory“.
47. V § 67 odst. 2 se slova „obecním úřadem obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřadem státní sociální podpory“.
48. V § 68 odst. 1 písmeno e) zní:
„e) doklad, jde-li o nárok na rodičovský příspěvek, o době pobírání peněžité pomoci v mateřství, peněžité pomoci nebo nemocenského, poskytovaného v souvislosti s porodem, doklad o jejich výši, jde-li o výplatu rodičovského příspěvku ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a uvedenými dávkami nemocenského pojištění, jméno, příjmení, rodné číslo a místo pobytu dítěte, zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek, popřípadě potvrzení o návštěvě tohoto dítěte v jeslích, mateřské škole nebo jiném zařízení pro děti předškolního věku nebo děti uvedené v § 30 odst. 3,“.
49. V § 68 odst. 1 se písmeno g) zrušuje.
Dosavadní písmena h) až j) se označují jako písmena g) až i).
50. V § 68 odst. 5 se slova „a potvrzení o sídle školy nebo její součásti [odstavec 1 písm. g)]“ zrušují.
51. § 71 zní:

„§ 71

(1) Rozhodnutí vydaná podle tohoto zákona ve správním řízení

- a) úřady práce, Magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně přezkoumává krajský úřad,
- b) úřady městských částí hlavního města Prahy přezkoumává Magistrát hlavního města Prahy.

(2) Odvolání nemá odkladný účinek.“.

52. V § 72 se slova „Obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad“ nahrazují slovy „Orgány státní sociální podpory“.

53. Za § 72 se vkládá nový § 72a, který zní:

„§ 72a

Správní rozhodnutí vydaná orgány státní sociální podpory vykonávají tyto orgány, pokud není podán návrh na soudní výkon rozhodnutí; výkon rozhodnutí provádí ten orgán státní sociální podpory, který vydal rozhodnutí v prvním stupni řízení.“

54. § 73b včetně poznámek pod čarou č. 22a a 22b zní:

„§ 73b

(1) Pro výkon přenesené působnosti Magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně na úseku státní sociální podpory platí zákon o obcích (obecní zřízení)^{22a)} a pro výkon přenesené působnosti orgány hlavního města Prahy na úseku státní sociální podpory platí zákon o hlavním městě Praze.^{22b)}

(2) Krajské úřady na úseku státní sociální podpory v přenesené působnosti poskytují úřadům práce odbornou a metodickou pomoc a vykonávají kontrolu a dozor nad jejich činností ve státní sociální podpoře; pro kontrolu a výkon dozoru nad činností úřadů práce ve státní sociální podpoře se přiměřeně použije ustanovení zákona o krajích (krajské zřízení) o kontrole přenesené působnosti obcí a o dozoru nad výkonem přenesené působnosti obcí.

^{22a)} Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 311/2002 Sb. a zákona č. 313/2002 Sb. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb. a zákona č. 231/2002 Sb.

^{22b)} Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 312/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.“

55. Část šestá včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 30a se zrušuje.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů zaměstnanců zařazených k výkonu práce do obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, které ke dni 31. března 2004 plnily úkoly při provádění státní sociální podpory podle zvláštního právního předpisu, přechází dnem účinnosti tohoto zákona z těchto obecních úřadů podle § 249 odst. 2 zákoníku práce na stát. Za stát v pracovněprávních vztazích jedná organizační složka státu – příslušný úřad práce, jímž je úřad práce, v jehož obvodu se nachází obecní úřad obce uvedený ve větě první. Věta první a druhá neplatí pro hlavní město Prahu a statutární města Brno, Ostravu a Plzeň.

2. Správní řízení zahájená ve státní sociální podpoře obecním úřadem obce s rozšířenou působností nebo krajským úřadem přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a před tímto dnem pravomocně neskončená dokončí orgány státní sociální podpory podle působnosti svěřené jim ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
3. Lhůty pro vydání správních rozhodnutí se v případech podle bodu 2 orgánům státní sociální podpory prodlužují o 30 dnů.
4. Výkon rozhodnutí zahájený obecním úřadem obce s rozšířenou působností přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo výkon rozhodnutí, který bude možné zahájit až po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, dokončí nebo provedou úřady státní sociální podpory podle působnosti svěřené jim ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
5. Pro provedení spisové rozluky v souvislosti s převodem činností ve státní sociální podpoře od 1. dubna 2004 na orgány státní sociální podpory uvedené v čl. I bod 2 se použijí přiměřeně zvláštní právní předpisy, které upravovaly provedení spisové rozluky v souvislosti s ukončením činností okresních úřadů s tím, že písemnosti, spisy a spisovny přejdou z obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na úřady práce, s výjimkou případů, kdy pro provádění státní sociální podpory budou příslušné magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně a hlavní město Praha.
6. Pracoviště státní sociální podpory, na nichž se před 1. dubnem 2004 prováděla státní sociální podpora, se dnem 1. dubna 2004 stávají pracovišti těch orgánů státní sociální podpory, na která podle čl. I přecházejí příslušné činnosti ve státní sociální podpoře.
7. Při stanovení rozhodného příjmu pro účely státní sociální podpory se podle čl. I bodů 5 až 11 postupuje nejdříve, jde-li o nárok na sociální příspěvek a příspěvek na bydlení, od 1. července 2004 a jde-li o nárok na příspěvek na dítě, od 1. října 2004 .
8. Zaopatřovací příspěvek (čl. I body 20 a 21) se vyplatí naposledy, jde-li o nárok za prosinec 2003; příspěvek na dopravu se vyplatí naposledy, jde-li o nárok náležející za měsíc červen 2004.
9. Přeplatky na rodičovském příspěvku vzniklé z důvodu vykonávání výdělečné činnosti ve větším rozsahu, než umožňovaly předpisy účinné před 1. lednem 2004, a z důvodu zúčtování rodičovského příspěvku, o nichž nebylo před 1. lednem 2004 pravomocně rozhodnuto, se nevymáhají.
10. Podmínky nároku na rodičovský příspěvek, jeho výplatu a výši se za období před 1. lednem 2004 posuzují podle předpisů účinných před tímto dnem s tím, že zúčtování rodičovského příspěvku se provede naposledy za kalendářní rok 2002.
11. Smlouvy, včetně jejich dodatků, uzavřené mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a obcemi, jejichž obecní úřady prováděly ke dni 31. března 2004 státní sociální podporu, o bezplatném přenechání majetku České republiky uvedeného v čl. CXVII bodu 12 zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, včetně majetku tvořícího informační systém a přenechaném do užívání těmto obcím po 31. prosinci 2002, se ke dni 1. dubna 2004 zrušují. Předchozí věta se netýká smluv, na jejichž základě byl takový majetek přenechán do užívání magistrátům měst Brno, Ostrava a Plzeň, hlavnímu městu Praze a krajským úřadům.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Čl. III

Zákon č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 64/1991 Sb., zákona č. 272/1992 Sb., zákona č. 84/1993 Sb., zákona č. 39/1994 Sb., zákona č. 74/1994 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 167/1999 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 220/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 12 odst. 1 písm. t) se slova „obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „magistrátům měst Brna, Ostravy a Plzně a hlavnímu městu Praze vykonávajícím působnost ve státní sociální podpoře“.
2. V § 12 odst. 1 se na konci písmene z) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno za), které včetně poznámky pod čarou č. 29b zní:

„za) plní úkoly při provádění státní sociální podpory podle zvláštního právního předpisu.^{29b)}

^{29b)} Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb. zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb. a zákona č. /2003 Sb.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

Čl. IV

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb., zákona č. 37/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 93/1998 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., zákona č. 356/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 133/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 258/2000 Sb., zákona č. 411/2000 Sb., zákona č. 116/2001 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 151/20002 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 265/2002 Sb., zákona č. 309/2000 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 518/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 2 písm. c) se slova „obecního úřadu“ nahrazují slovy „úřadu státní sociální podpory“.
2. V § 16 odst. 1 větě druhé se slova „obecním úřadům obcí s rozšířenou působností“ nahrazují slovy „úřadům státní sociální podpory“ a ve větě třetí se za slovo „krajů“ vkládají slova „a orgánům státní sociální podpory“.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů

Čl. V

V § 38 odst. 3 písm. f) zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 126/2002 Sb., se slova „okresních úřadů ve věci řízení o přeplatku na dávkách sociálního zabezpečení a“ nahrazují slovy „obecních úřadů obcí s rozšířenou působností nebo pověřených obecních úřadů ve věci řízení o přeplatku na dávkách sociálního zabezpečení nebo orgánů státní sociální podpory ve věci řízení o přeplatku na dávkách“.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004, s výjimkou čl. I bodů 2, 4, 13, 15, 22, 25 až 28, 30 až 47, 51 až 55, čl. III až V, které nabývají účinnosti dnem 1. dubna 2004, a s výjimkou čl. I bodů 1, 5 až 12, 14, 16, 23, 49 a 50, které nabývají účinnosti dnem 1. července 2004.

Důvodová zpráva

Obecná část:

a) Zhodnocení platného právního stavu

Dávky státní sociální podpory jsou nárokové státní dávky, kterými se podporuje zejména příjem rodin s nezaopatřenými dětmi. Podmínky nároku na jednotlivé dávky i organizaci a řízení ve státní sociální podpoře upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Náklady na státní sociální podporu hradí stát.

Ze systému státní sociální podpory se poskytují dávky, jejichž nárok je závislý na výši příjmu v rodině, t.j. přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení a příspěvek na dopravu, a dále dávky, které se poskytují bez ohledu na výši příjmu v rodině, jimiž jsou rodičovský příspěvek, zaopatřovací příspěvek, dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné.

Dávky státní sociální podpory jsou konstruovány tak, že buď vyjadřují princip solidarity rodin bezdětných s rodinami pečujícími o nezaopatřené dítě, jimiž jsou přídavek na dítě a rodičovský příspěvek, nebo se při konstrukci dávek vychází ze solidarity rodin s vyššími příjmy s rodinami s nižšími příjmy, tj. u sociálního příplatku a příspěvku na bydlení. Další dávky jsou poskytovány v určitých specifických situacích (dávky pěstounské péče, porodné a pohřebné).

Náklady na systém státní sociální podpory jsou značné – představují téměř 34 mld. Kč ročně. Přitom fiskálním cílem vlády v období let 2004 až 2006 je postupné snižování deficitu veřejných rozpočtů tak, aby v roce 2006 činil nejvýše 4 % HDP. Proto vláda přistupuje k reformě veřejných rozpočtů České republiky. V rámci této reformy se navrhuje též úsporná opatření v sociální oblasti. Jedním z těchto opatření jsou i některé změny ve státní sociální podpoře sledující snížení nákladů na dávky státní sociální podpory a zamezení dalšího růstu těchto nákladů.

Navrhované změny, které reflektují i poznatky z praxe, se budou dotýkat za prvé nároků na dávky státní sociální podpory a za druhé orgánů provádějících státní sociální podporu.

Do první skupiny změn patří tyto právní úpravy:

- Pro stanovení nároku a výše dávek státní sociální podpory se zjišťuje rozhodný příjem za kalendářní rok (u přídávku na dítě a příspěvku na dopravu) nebo za kalendářní čtvrtletí (u sociálního příplatku a příspěvku na bydlení). V případech zápočtu příjmů z podnikání nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti existuje problém spočívající v tom, že osoby, mající tento příjem, vykazují pro účely státní sociální podpory příjmy minimální (v krajním případě příjmy nulové) i když je zřejmé, že takové příjmy neodpovídají skutečnosti. Proto, už podle dosavadní úpravy, se v případě zjišťování příjmů osoby samostatně výdělečně činné započítává jako příjem částka životního minima. Jde o řešení, které není systémové, a proto je třeba je upravit nově a vázat je na průměrný výdělek.

- Příspěvek na dopravu je dávkou státní sociální podpory, která má přispívat na náklady vznikající při dojíždění dětí do školy a důvodem jejího zavedení bylo zrušení slev na

jízdném žáků a studentů. Plní-li dítě povinnou školní docházku, poskytuje se dávka bez ohledu na příjem rodiny, při studiu střední nebo vysoké školy je nárok na příspěvek na dopravu omezen výší příjmu rodiny – 2,00 násobkem částky životního minima rodiny.

Výši dávky ovlivňuje druh navštěvované školy, vzdálenost školy od bydliště a skutečnost, zda dítě dojíždí denně nebo méně často. Pro nárok na dávku ani její výši není rozhodné, jakým způsobem se dítě do školy fakticky dopravuje, případně, je-li po část měsíce dítě nemocné apod. Proto poskytování nárokové sociální dávky, kterou se podporují příjmy rodin v případě, kdy nezaopatřené dítě do školy dojíždí, není příliš efektivní. Nemůže postihnout skutečné potřeby rodin v jednotlivých situacích a dává poměrně široký prostor ke zneužívání dávky. Řešení této situace sociální dávkou nezaručí, že se takto vynaložené státní prostředky vrátí do veřejné dopravy ani že bude zajištěna potřebná dopravní obslužnost. V roce 2002 se na příspěvek na dopravu vynaložilo zhruba 1,3 mld. Kč a poskytl se 446 tisícům nezaopatřených dětí. Jedná se o dávku, u které se trvale zvyšují nároky (v roce 1996 byly náklady cca 839 mil. Kč).

Daleko efektivnější řešení dopravování dětí do školy by bylo prostřednictvím žákovských slev na jízdném, kterými se zajistí podpora každého dítěte odpovídající jeho skutečnému dojíždění.

- Rodičovským příspěvkem stát přispívá na základní životní potřeby rodiče, který celodenně osobně a řádně pečuje o dítě ve věku do 4 let, případně do 7 let věku, jde-li o dítě dlouhodobě zdravotně postižené, a z důvodu péče o dítě rodič přestává být výdělečně činným nebo svou výdělečnou činnost musí výrazně omezit. Výdělečnou činnost zákon o státní sociální podpoře limituje výší příjmu rodiče, a to 1,5 násobkem částky životního minima na osobní potřeby rodiče. Rodičovský příspěvek náleží ve výši 1,1 násobku částky životního minima na osobní potřeby rodiče, což v současné době představuje 2 552 Kč měsíčně. Je-li rodič sám nezaopatřeným dítětem, činí výše dávky 2 695 Kč měsíčně. Zlepšení příjmové úrovně rodin s dětmi lze zajistit tím, že se umožní rodiči – poživateli rodičovského příspěvku, který řádně pečuje o dítě, výdělečná činnost neomezená výší příjmu.

- Zaopatřovacím příspěvkem se přispívá zejména na úhradu potřeb nezaopatřených dětí a manželky vojáka, který koná základní nebo náhradní vojenskou službu nebo vojenské cvičení v Armádě České republiky nebo v Hradní stráži anebo civilní službu. Zaopatřovací příspěvek lze přiznat i osobě, vůči které plní voják vyživovací povinnost (tj. rodiči, prarodiči). Vzhledem k tomu, že uvedené služby konají prakticky jen osoby, které bezprostředně před nástupem této služby skončily studium, popř. vykonávaly výdělečnou činnost jen velmi krátkou dobu, a jejich příjmy jsou proto minimální, nepřichází v zásadě skutečné plnění uvedené vyživovací povinnosti v úvahu a nynější úprava slouží jen k jejímu obcházení, spekulativnímu jednání a zneužívání. Je proto účelné nárok na zaopatřovací příspěvek při plnění vyživovací povinnosti zrušit; nárok na zaopatřovací příspěvek nezaopatřeného dítěte vojáka a manželky vojáka zůstává nedotčen.

Druhá oblast, která vyžaduje řešení, se dotýká provádění státní sociální podpory.

V systému státní sociální podpory se ročně vyplácí dávky v hodnotě téměř 34 mld. Kč, systém má cca 3,5 mil. klientů (jen přídavek na dítě byly roce 2001 vyplaceny zhruba 2 mil. příjemců) a databáze obsahuje 7,5 mil. záznamů osob (příjemci dávek a osoby s nimi společně posuzované). Ročně se vyplatí celkem cca 45 mil. jednotlivých dávek, dávky

se vyplácí většinou opakovaně měsíčně, jeden klient může pobírat více druhů dávek; ročně se provede s dávkami asi 100 mil. operací (přijímání, schvalování, kontrola, vystavení rozhodnutí, oznámení, příkaz k výplatě atd.).

Agenda státní sociální podpory je provozována na výpočetní technice a je podporována komplexním informačním systémem, který pracuje na rozlehlé datové síti. Systém má svá hlavní výplatní pracoviště na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností v sídlech dřívějších okresních úřadů a v dalších obcích jsou zřízena závislá kontaktní místa, která jsou určena pro styk s klienty a jsou vybavena systémem s omezenými funkcemi. Celá síť je kompaktní systém, který umožňuje operativní jednání s klienty, kontrolu čerpání státního rozpočtu a je propojen i s jinými informačními systémy; umožňuje ověřování údajů sloužících k provádění státní sociální podpory. Informační systém je vybudován moderním způsobem a je připraven zajistit i další funkce podle požadavků EU (výdej informací z jednoho místa bez nutnosti písemného zjišťování na různých místech ČR).

V rámci II. fáze územní reformy veřejné správy jsou od 1. ledna 2003 (zákonem č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, kterým byl novelizován i zákon o státní sociální podpoře) upraveny kompetence v oblasti státní sociální podpory v prvním stupni tak, že kompetence ze zrušených okresních úřadů jsou do 31. března 2004 přeneseny na obecní úřady v zákoně o státní sociální podpoře vyjmenovaných bývalých okresních měst, tj. obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v sídlech dřívějších okresních úřadů, které působí ve správním obvodu okresu; přitom je i nadále zachováno 295 tzv. kontaktních míst. Od 1. dubna 2004 mají být kompetence ve státní sociální podpoře přeneseny na všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností, čímž by došlo k rozšíření počtu orgánů rozhodujících v prvním stupni z dosavadních 76 na 205 (bez hl. města Prahy); náklady s tím spojené se odhadují na cca 1,6 mld. Kč.

Ve druhém stupni rozhodují ve státní sociální podpoře krajské úřady v rámci přenesené působnosti, v Praze Magistrát hl. m. Prahy. Ministerstvo práce a sociálních věcí působí v této oblasti jako resortní ústřední správní orgán.

Způsob řešení přechodu kompetencí ve státní sociální podpoře ze zrušených okresních úřadů na obecní úřady obcí s rozšířenou působností ve dvou krocích vyplývá ze specifiky státní sociální podpory, ze snahy zachovat dosavadní technické vybavení a odbornou úroveň pracovišť státní sociální podpory. Realizace druhého kroku převodu kompetencí z vyjmenovaných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na všechny obce s rozšířenou působností by však vyvolala celou řadu problémů, které by se negativně promítly do systému státní sociální podpory. Jedná se o tyto skutečnosti:

- V průběhu roku 2003 by bylo nutno plně vybavit výpočetní technikou i personálně dalších 126 úřadů obcí s rozšířenou působností a v návaznosti na to přebudovat strukturu rozsáhlé datové sítě, která propojuje všechna pracoviště státní sociální podpory.
- Bylo by třeba zajistit vhodné prostory pro styk s veřejností (včetně bezbarierových přístupů, prostor pro umístění dětských kočárků) a pro zřízení pracovišť státní sociální podpory, kde se např. ukládá rozsáhlá aktuální spisová dokumentace, zpracovávají se podklady a rozhodnutí pro dávky státní sociální podpory a kde jsou umístěny chráněné servery s osobními údaji.

- Na 126 obecních úřadech, o něž se má od 1. dubna 2004 rozšířit počet správních orgánů provádějících státní sociální podporu, dojde k nárůstu počtu zaměstnanců tak, aby byly pokryty funkce nezbytné pro provádění výplaty dávek státní sociální podpory, kontroly čerpání finančních prostředků a řešení přeplatků.
- Náklady, které by vznikly v souvislosti s rozšířením počtu orgánů rozhodujících o státní sociální podpoře, lze odhadnout na 1,6 mld. Kč, z toho pro Ministerstvo práce a sociálních věcí 1 mld. Kč na zajištění a vybudování informačního systému a 0,6 mld. Kč pro obce.
- S ohledem na náročnost a složitost provádění státní sociální podpory a podle zkušeností z fungování obecních úřadů obcí s rozšířenou působností menších obcí lze od 1. dubna 2004 předpokládat, že provádění státní sociální podpory budou tyto obce zajišťovat jen s obtížemi a s řadou nedostatků. Přitom je třeba mít na zřeteli, že tyto orgány budou po vstupu do EU poskytovat i celou řadu dávek podle koordinačních pravidel EU.
- Systém státní sociální podpory představuje významnou část sociálního zajištění občanů a jakékoliv problémy tohoto systému budou mít značný nepříznivý sociální dopad.

b) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy

1. Změny dávek státní sociální podpory

Navrhuje se:

- stanovit minimální částku příjmu z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, která se započítává do rozhodného příjmu pro nárok na dávky státní sociální podpory, ve výši 50 % průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem za kalendářní rok, předcházející stanovenému období, na které se dávky přiznávají. Tuto částku pro účely dávek státní sociální podpory vyhlásí ve Sbírce zákonů sdělením Ministerstvo práce a sociálních věcí. Uvedený postup je navrhován ve snaze neposkytovat dále dávky i v případech, kdy skutečná sociální situace rodiny neodůvodňuje poskytování dávky státní sociální podpory vůbec nebo ve vyšší výměře. Tento způsob řešení je volen proto, že podnikání je činnost vykonávaná za účelem dosažení zisku a lze tedy předpokládat, že příjmy z podnikání dosahují určité minimální úrovně, a také proto, aby se zamezilo dosavadnímu zneužívání dávek státní sociální podpory a motivovaly se osoby samostatně výdělečně činné k zlepšení příjmové situace rodiny vlastními silami;
- aby příspěvek na dopravu jako dávka státní sociální podpory byl zrušen a část finančních prostředků na něj vynakládaných se převedla do žákovských slev jízdného. Tato změna umožní prostřednictvím slev podporovat nezaopatřené děti podle skutečných podmínek dojíždění do školy. Navrhuje se, aby příspěvek zanikl ke konci školního roku 2003/2004 a protože za měsíce červenec a srpen se tato dávka nevyplácí, bude posledním měsícem, za který příspěvek na dopravu bude naposledy náležet, červen 2004;
- povolit neomezenou výdělečnou činnost rodiči požívajícímu rodičovský příspěvek. Současně se navrhuje nepřihlížet k souběhu rodičovského příspěvku s některými dalšími příjmy a poskytovat rodičovský příspěvek, jen je-li splněn nárok na dávku po celý kalendářní měsíc s výjimkou počátku a konce nároku na tuto dávku. Navrhované

opatření vede k prohloubení možnosti poživatelé rodičovského příspěvku přispět ke zvýšení životní úrovně rodiny;

- zachovat nárok na zaopatřovací příspěvek pro děti vojáka a manželku vojáka a zrušit poskytování této dávky v případě, kdy je vázán nárok na plnění vyživovací povinnosti vojákem vůči dalším osobám. Poskytování zaopatřovacího příspěvku přichází v úvahu u osob, které před vojenskou (civilní) službou ukončily studium nebo byly výdělečně činné jen velmi krátkou dobu, a tím i dosahovaly nízkých příjmů. Plnění vyživovací povinnosti z jejich strany tak nepřichází v úvahu a dosavadní úprava umožňující poskytnout zaopatřovací příspěvek i v případech plnění vyživovací povinnosti na základě dohody vedla ke spekulacím a formálnímu, účelovému uzavírání těchto dohod.

2. Změny v kompetencích ve státní sociální podpoře

Ve snaze zamezit nebo zmírnit nepříznivé důsledky dalšího posunu kompetencí agendy státní sociální podpory na všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností se navrhuje přenést kompetence v oblasti státní sociální podpory na úřady práce od 1. 4. 2004, tj. ke dni, kdy podle dosavadní úpravy by měla být tato agenda přenesena na všechny obecní úřady s rozšířenou působností. Tímto způsobem určená působnost ve státní sociální podpoře by řešila problémy uvedené v části a) - zhodnocení platného právního stavu a znamenala by významnou finanční úsporu cca 1 mld. Kč.

Úřady práce jsou orgány státní správy zabezpečující státní politiku zaměstnanosti v České republice působící v územních obvodech okresů. Počet stávajících pracovišť úřadů práce činí cca 248, z toho 77 v okresních městech a magistrátech, zbývajících cca 171 v dislokovaných pracovištích úřadů práce. Rovněž činnost úřadů práce je podporována komplexním informačním systémem služeb zaměstnanosti, který zajišťuje potřebné údaje. Přitom informační systémy v oblasti státní sociální podpory a v oblasti zaměstnanosti jsou založené na podobných principech a technologiích. Oba informační systémy jsou zajišťovány stejným zpracovatelem. Tato skutečnost propojení obou systémů, tj. převedení státní sociální podpory na úřady práce, umožňuje.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem a v zájmu vytvoření efektivního systému řízení v oblasti státní sociální podpory se navrhuje, aby na úřady práce přešly veškeré kompetence týkající se oblasti státní sociální podpory, s výjimkou měst Prahy, Brna, Plzně a Ostravy. V těchto městech, která rozhodují o významném počtu klientů na úseku státní sociální podpory, se již od zavedení systému státní sociální podpory vykonává státní sociální podpora v rámci přenesené působnosti. Navrhuje se kompetence uvedených orgánů k 1. 4. 2004 v těchto městech neměnit.

S ohledem na skutečnost, že úřady práce jsou pouze na okresní úrovni, navrhuje se, aby druhostupňovým orgánem na úseku státní sociální podpory byly krajské úřady. Ponechání rozhodování o odvolání proti rozhodnutí orgánů prvního stupně na krajských úřadech je v souladu se záměry reformy veřejné správy. Na krajských úřadech pracují zaměstnanci, kteří výkon státní správy v oblasti státní sociální podpory bezproblémově zabezpečovali již v období před 1. lednem 2001 na detašovaných pracovištích Ministerstva práce a sociálních věcí. Tím jsou dány dostatečné záruky pro dodržování zákonnosti v rozhodovací činnosti těchto orgánů a posilování právních jistot občanů v této oblasti.

Tam, kde v prvním stupni budou rozhodovat příslušné orgány samosprávy – magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně, budou o odvoláních rozhodovat, tak jako dosud, krajské úřady a v hlavním městě Praze zůstanou také zachovány dosavadní kompetence a odvolacím místem bude i nadále Magistrát hlavního města Prahy.

Tato úprava druhého stupně řízení v oblasti státní sociální podpory vychází ze skutečnosti, že na prvním stupni působí jednak specializované správní úřady, jednak samosprávné orgány v rámci přenesené působnosti a je nezbytné jasně a nepochybně stanovit vzájemné vztahy a kompetence jednotlivých institucí působících v této oblasti.

Ústředním správním orgánem na úseku zaměstnanosti i státní sociální podpory je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Vzhledem k tomu, že úřady práce jsou (státní) správní úřady se specializovanou působností, jejichž územní obvody se kryjí s obvody okresů, má převod kompetencí z tzv. bývalých okresních měst na stávající úřady práce několik významných pozitiv:

- v podstatě zůstane zachován lidský i technický potenciál. Zaměstnanci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností působící v oblasti státní sociální podpory budou delimitováni na úřady práce;
- informační systémy státní sociální podpory a úřadů práce budou schopné dokonale spolupracovat a rozvíjet se;
- přímý vliv státu na poskytování státních sociálních dávek zůstane zachován, bude možné tuto oblast jednotně řídit, ovlivňovat finanční a administrativní náročnost i kvalitu a garantovat plnění mezinárodních závazků Českou republikou;
- přechod kompetencí na prakticky shodné územní působnosti okres – okres vytvoří prostor pro školení zaměstnanců k plnění závazků vůči členským zemím EU v této oblasti a může navázat na dosavadní školení.

Vzhledem k tomu, že došlo k přenesení kompetencí ve státní sociální podpoře nejdříve na obecní úřady obcí s rozšířenou působností v sídlech zrušených okresních úřadů (včetně převedení movitého majetku těmto orgánům) a teprve podle předloženého návrhu by měly být kompetence přeneseny na úřady práce, dochází k určitým komplikacím spočívajícím v tom, že nelze např. vyřešit movitý majetek příslušných obecních úřadů sloužící k výkonu státní sociální podpory. Proto je třeba počítat s určitými náklady souvisejícími s převodem kompetencí z obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na úřady práce, které však zatím nelze kvantifikovat. Přenesení působnosti v oblasti státní sociální podpory na úřady práce je prvním krokem a také základním předpokladem pro naplňování dlouhodobých záměrů přijatých v rámci reformy veřejných financí, a to důsledně oddělit role státu a územních samosprávných celků v organizaci, správě a financování dávkových systémů, které nevycházejí z pojištění.

K zajištění přenesení kompetence na úřady práce je nezbytné upravit i přechod pracovněprávních vztahů zaměstnanců příslušných obecních úřadů vykonávajících státní sociální podporu na úřady práce a ukončit platnost smluv o přenechání do užívání výpočetní techniky nutné k provozu informačního systému státní sociální podpory (která je majetkem státu).

c) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Návrh je v souladu s Ústavou a Listinou základních práv a svobod a respektuje závazky vyplývající pro Českou republiku z ratifikovaných mezinárodních smluv.

d) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, její slučitelnost s právními akty Evropských společenství

Návrh je slučitelný s právem Evropských společenství. Oblast tzv. rodinných dávek, mezi které spadá řada dávek státní sociální podpory, upravují dva přímo závazné právní předpisy Společenství, a to Nařízení Rady EHS č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, samostatně výdělečně činné osoby a členy jejich rodin pohybující se v rámci Společenství a nařízení Rady EHS č. 572/72 stanovující postup provádění nařízení 1408/71.

Tyto předpisy nejsou harmonizační povahy, nestanoví, jaké druhy dávek mají členské státy poskytovat nebo jaká má být jejich výše, ani nestanoví, jak má být poskytování dávek organizováno. Jde o koordinační pravidla, jejich účelem je zajistit, aby v důsledku volného pohybu nedocházelo v případě migrujících pracovníků k zániku nároku na dávky.

Zajištění závazků vyplývajících z Nařízení pro Českou republiku se navrhuje prostřednictvím úřadů práce; jako styčné místo pro oblast rodinných dávek je v Přílohách k oběma Nařízením stanoveno Ministerstvo práce a sociálních věcí.

e) Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy

1. Výdaje na dávky státní sociální podpory:

V roce 2002 bylo na dávkách státní sociální podpory vyplaceno celkem 33,7 mld Kč, což bylo 1,48 % očekávaného HDP.

Náklady na dávky státní sociální podpory
(suma vyplacená na jednotlivé dávky v daném roce)

v mil. Kč

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
přídavek na dítě	11 124	12 495	11 493	12 474	12 748	12 799	13 353
sociální příplatek	5 691	6 224	6 273	6 251	6 199	6 041	6 271
porodné	483	525	563	566	581	616	791
rodičovský příspěvek	7 354	7 612	7 780	7 718	7 691	7 701	8 022
zaopatřovací příspěvek	33	25	23	19	15	14	14
dávky pěstounské péče	144	154	233	315	339	366	395
v tom:							
a) přísp. na úhradu potřeb dítěte	85	93	159	234	253	271	294
b) odměna pěstouna	49	55	67	73	79	85	91
c) příspěvek na převzetí dítěte	4	4	6	6	6	7	6
d) přísp. na zakoup.motor.vozidla	5	1	2	4	1	2	3
příspěvek na dopravu	839	938	947	994	1 045	1 173	1 298
pohřebné	347	331	519	543	540	528	529
příspěvek na bydlení	677	813	1 367	2 084	2 518	2 699	3 028
přísp. k vyrov.zvýšení cen energie	0	67	277	236	106	0	0
příspěvek k vyrov.zvýšení nájemného	0	49	163	127	73	6	0
dávky SSP j.n.cel	0	5	1	0	0	0	0
jiné výdaje	1 625	0	0	0	0	0	0
celkem	28 317	29 237	29 637	31 328	31 855	31 942	33 700
<i>podíl na HDP (v % HDP v běž.cen.)</i>	<i>1,80</i>	<i>1,75</i>	<i>1,65</i>	<i>1,71</i>	<i>1,63</i>	<i>1,48</i>	<i>1,48</i>

Nejvýznamnější dávkou státní sociální podpory je **přídavek na dítě**; výdaje na něj se zvýšily z 12,2 mld Kč v roce 1996 na 13,4 mld Kč v roce 2002. Podíl výdajů na příspěvek na dítě na výdajích na dávky SSP celkem se pohybuje kolem 40 %. Odhaduje se, že přídavek na dítě pobírá cca 80 až 85 % všech nezaopatřených dětí v ČR.

Druhou nejvýznamnější dávkou byl **rodičovský příspěvek**, na kterém bylo v roce 2002 vyplaceno cca 8 mld Kč a podíl na celkových výdajích na dávky státní sociální podpory byl 23,8 %.

Výdaje na **sociální příplatek** činily v roce 2002 6,27 mld Kč a podíl výdajů na sociální příplatek na celkových výdajích na dávky státní sociální podpory klesl z 21,3 % v roce 1996 na 18,6 % v roce 2002.

Výdaje na **příspěvek na bydlení** v roce 2002 dosáhly 3 mld. Kč. Významně se zvýšil i podíl příspěvku na bydlení na celkových výdajích na dávky státní sociální podpory z 3 % na téměř 9 %.

Počty příjemců dávek státní sociální podpory vyplacených v letech 1996-2002

	1996	1997	1998	1999	2000	2 001	2 002
	Příjemců						
Přídavek na dítě (měsíčně)	x	x	2 004 358	2 034 256	2 055 119	2 039 700	2 029 537
Sociální příplatek (měsíčně)	x	x	505 764	503 633	474 738	455 267	451 017
Příspěvek na bydlení (měsíčně)	x	x	249 042	319 284	331 462	333 507	344 441
Příspěvek na dopravu (měsíčně)	x	x	414 563	421 911	429 475	439 215	445 918
Rodičovský příspěvek (měsíčně)	x	x	281 586	273 866	268 158	263 629	264 736
Zaopatřovací příspěvek (měsíčně)	x	x	1 574	1 216	994	938	929
Dávky pěstounské péče:							
Přísp.na potřeby dítěte (měsíčně)	x	x	4 747	5 641	5 947	6 256	6 483
Odměna pěstouna (měsíčně)	x	x	4 249	4 554	4 760	5 004	5 077
Převzetí dítěte (ročně)	x	x	804	801	843	859	812
Motorové vozidlo (ročně)	x	x	23	24	13	28	43
Porodné (ročně)	x	x	89 486	88 222	89 355	89 863	91 879
Pohřebné (ročně)	x	x	108 872	108 633	108 034	105 636	106 219
Jiné dávky** (měsíčně)	x	x	99 361	111 166	0	0	0

Poznámky:

Jiné dávky** - příspěvek na teplo, příspěvek na nájemné
(mimo zákona č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře)

Zdroj dat: IS SSP

x = nesledováno

Navrhované úpravy na dávkách státní sociální podpory představují na jedné straně snížení výdajů státního rozpočtu, na druhé straně zrušení omezení výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku znamená zvýšení těchto výdajů.

Při současné právní úpravě klesne podíl výdajů na dávky státní sociální podpory na HDP na 1,39 % v roce 2004 a 1,34 % v roce 2005.

Při zrušení příspěvku na dopravu a upuštění od omezení výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku lze předpokládat, že podíl nákladů na dávky státní sociální podpory na HDP bude činit 1,38 % v roce 2004, 1,3 % v roce 2005 a 1,24 % v roce 2006. Část prostředků, které se dosud vynakládaly na tuto dávku (cca polovina), se nezaopatřeným dětem dojíždějícím do školy poskytne formou žákovských slev na jízdném. Úspora ve vztahu ke státnímu rozpočtu bude asi 650 mil. Kč.

Pokud se zruší omezení příjmu z výdělečné činnosti při pobírání rodičovského příspěvku, rozšíří se okruh oprávněných osob a náklady na rodičovský příspěvek se zvýší o 306 mil. Kč v roce 2004, o 319 mil. Kč v roce 2005 a o 330 mil. Kč v roce 2006.

Mírné úspory na dávkách přinese stanovení **minimální částky příjmů** z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, která se bude započítávat pro stanovení nároku a výše dávky. Odhaduje se, že tato úspora může v systému státní sociální podpory činit cca 100 mil. Kč ročně počínaje rokem 2005.

Shrnutí dopadů na výdaje na dávky státní sociální podpory (v mil. Kč):

Rok	2004	2005	2006	Celkem
Úspora při nerealizaci programového prohlášení vlády	803	10 238	11 167	22 208
Snížení výdajů z důvodu navrhovaných opatření	279	1 265	1 385	2 829
Celková úspora na dávkách SSP				25 037

2. Správní výdaje kapitoly 313 při převodu kompetencí v oblasti státní sociální podpory

Převod kompetencí v oblasti státní sociální podpory u příslušných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (bývalá okresní města) se týká 73 lokalit – obecních úřadů v sídle bývalého okresního úřadu (22 městských částí hl.m.Prahy, magistráty měst Brno, Ostrava a Plzeň zůstávají v působnosti samosprávy stejně jako v době působení okresních úřadů) včetně dalších 295 vzdálených kontaktních míst příslušejících do působnosti výše uvedených 73 lokalit. Celkový počet pracovišť převáděných pod úřady práce je 368.

Výpočetní technika nutná k provozu IS SSP, tj. počítače, tiskárny, datové sítě, komunikační prvky aj., je plně v majetku MPSV a k provádění SSP je zapůjčena všem městským úřadům v sídle bývalého okresního úřadu Smlouvou o přenechání majetku do užívání; k datu účinnosti zákona (převodu na úřady práce) tato smlouva pozbývá platnost. Náklady na převod techniky jsou nulové, resp. MPSV je pokryje bez dalších nároků na prostředky státního rozpočtu.

Správní výdaje spojené s převodem kompetencí na úřady práce budou zabezpečeny v návrhu rozpočtu na rok 2004.

Zvláštní část:

K části první

K čl. I

K bodům 1, 7, 12, 16, 23, 49 a 50

Návrhem dochází ke zrušení jedné z dávek státní sociální podpory, a to příspěvku na dopravu, který náleží dětem, které navštěvují školu v jiné obci než v obci, kde mají trvalé bydliště. Nárok na tuto dávku a její výše jsou závislé na druhu navštěvované školy, vzdálenosti školy od bydliště dítěte, na skutečnosti, jak často dítě do školy dojíždí, a také, pokud dítě navštěvovalo střední nebo vysokou školu, na výši příjmů v rodině. To, zda dítě při návštěvě školy fakticky využívá veřejné dopravní prostředky, se nezjišťuje a příspěvek na dopravu se poskytuje např. i po dobu, kdy dítě pro nemoc školu nenavštěvuje.

Z uvedeného vyplývá, že řešení nákladů na jízdné žákům a studentům takovým způsobem nepatří do systému státní sociální podpory, nepostihuje skutečné potřeby rodin s dětmi související s dopravou dětí do školy a dává poměrně široký prostor ke zneužívání tohoto příspěvku. Proto dochází ke zrušení příspěvku na dopravu (bod 16).

Tuto skutečnost je třeba pak promítnout do dalších ustanovení zákona o státní sociální podpoře, v nichž je příspěvek na dopravu zmiňován. Příspěvek na dopravu se vypouští z § 2 zákona, kde jsou vyjmenovány dávky státní sociální podpory (bod 1), vypouští se z § 5 a § 11 zákona, které řeší stanovení rozhodného příjmu ve státní sociální podpoře a podle nichž se tato dávka do rozhodného příjmu zahrnovala (body 7 a 12), upravuje se znění § 51 zákona, které řeší prokazování rozhodných příjmů pro trvání nároku na příspěvek na dopravu (bod 23), a upravuje se znění § 68, v němž jsou stanoveny náležitosti žádosti o dávku státní sociální podpory (body 49 a 50). Všechny uvedené navazující změny mají legislativně-technický charakter.

K bodu 2

Pro státní sociální podporu se návrhem stanoví nově struktura orgánů, které budou státní správu v této oblasti vykonávat. Přitom nejvýznamnější změna spočívá v tom, že se část působnosti ve státní sociální podpoře navrhuje převést na úřady práce.

V prvním stupni budou státní správu vykonávat úřady práce, magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně a v hlavním městě Praze úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy. Návrh zákona používá pro tyto orgány souhrnný název – úřady státní sociální podpory.

V prvním stupni budou tedy státní správu vykonávat jak samosprávné orgány v přenesené působnosti, tak i státní orgány.

Ve druhém stupni, pokud jde o úřady práce a magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně, bude věcně příslušný krajský úřad. V souladu se zákonem o hlavním městě Praze bude ve druhém stupni vykonávat působnost Magistrát hlavního města Prahy v případech, kdy budou v prvním stupni příslušné úřady městských částí tohoto města.

Výslovně se stanoví, že i když budou působnosti ve státní sociální podpoře vykonávat samosprávné orgány, jde o výkon přenesené působnosti.

Návrhem zákona je také nutno přesně vymezit místní příslušnost jednotlivých orgánů a jejich správní obvody. Pokud by k takovému vymezení nedošlo, nebylo by zřejmé, který orgán je příslušný ve státní sociální podpoře jednat; například na území statutárních měst Brna, Ostravy a Plzně vykonávají působnost také úřady práce a právě jejich působnost je třeba na území těchto měst vyloučit. Obdobně je tomu u vymezení působnosti krajských úřadů.

K bodu 3

Dávky státní sociální podpory náleží, jen jestliže oprávněná osoba i osoby společně posuzované jsou na území České republiky hlášeny k trvalému pobytu, přičemž za trvalý pobyt se pro účely státní sociální podpory považuje též, je-li cizinec na území České republiky hlášen k pobytu podle příslušných právních předpisů po dobu alespoň 365 dnů. Do doby 365 dnů se započítává i pobyt žadatele o udělení azylu, kterému v této době podle zákona o azylu (zákon č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů) je poskytováno bezplatné ubytování, stravování, jiné služby, kapesné apod. Pak dochází v zásadě ke kumulaci určitých výhod, a to, že doba pobytu žadatele o udělení azylu se hodnotí pro vznik nároku na dávky státní sociální podpory a zároveň jsou těmto osobám zajišťovány určité sociální nároky vyplývající ze zákona o azylu. Vzhledem k tomu se navrhuje dobu pobytu žadatele o azyl do doby 365 dnů nezahrnovat.

K bodu 4

V § 3 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře je dána pravomoc prominout podmínku trvalého pobytu, jako nezbytnou podmínku pro vznik nároků na dávky státní sociální podpory. Vzhledem k navrhované nové struktuře orgánů státní sociální podpory se stanoví, které z orgánů budou tuto pravomoc mít.

K bodu 5

Návrhem se upřesňuje postup zjišťování rozhodného příjmu pro účely státní sociální podpory. Jde o reakci na potřeby praxe.

K bodům 6, 8 až 11

Navrhuje se, aby minimální částka příjmu z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, která se započítává do rozhodného příjmu pro nárok na dávky státní sociální podpory, byla rovna 50 % průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem za kalendářní rok, předcházející stanovenému období, na které se dávky přiznávají. Tato částka se považuje za tzv. čistý příjem osoby.

Uvedený postup je navrhován ve snaze neposkytovat dále dávky i v případech, kdy skutečná sociální situace rodiny neodůvodňuje poskytování dávek státní sociální podpory vůbec nebo v dané výši. V případě zápočtu příjmů z podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti existuje totiž problém spočívající v tom, že osoby mající tento příjem vykazují pro účely státní sociální podpory příjem minimální (v krajním případě příjmy nulové), i když je zřejmé, že takové příjmy neodpovídají skutečnosti.

Už podle současné právní úpravy se těmto osobám jako příjem započítává nejméně částka životního minima; navrhovaná změna odvíjet minimální příjem těchto osob od průměrné mzdy v národním hospodářství je přesnějším a systémovějším řešením.

Částku 50 % průměrné mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok vyhlásí Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením.

K bodům 13, 15, 25, 37, 45 až 47

Namísto obecních úřadů obcí s rozšířenou působností v sídlech zrušených okresních úřadů, které vykonávají působnost ve státní sociální podpoře v prvním stupni od 1. ledna 2003, budou podle návrhu tuto působnost od 1. dubna 2004 vykonávat úřady státní sociální podpory, jimiž jsou úřady práce, magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně a úřady městských částí v hlavním městě Praze. Tuto skutečnost je třeba promítnout do jednotlivých příslušných ustanovení zákona.

K bodu 14

V § 8 se definuje, co se rozumí životním minimem osoby mající příjmy z podnikání nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti pro účely stanovení minimální výše příjmu pro výpočet rozhodného příjmu ve státní sociální podpoře. Vzhledem k tomu, že při stanovení nejnižšího příjmu těchto osob se navrhuje vycházet z průměrné mzdy v národním hospodářství, je třeba dosavadní úpravu v § 8 zrušit.

K bodu 17 až 19

Podle dosavadní úpravy může poživatel rodičovského příspěvku vykonávat výdělečnou činnost jen v omezeném rozsahu. Výdělečná činnost je limitována výší příjmu z výdělečné činnosti, která nesmí přesáhnout v kalendářním měsíci 1,5 násobek částky na osobní potřeby rodiče, tj. 3 480 Kč měsíčně (popř. 3 675 Kč měsíčně, je-li rodič nezaopatřeným dítětem). Uvedená úprava omezující výdělečnou činnost rodiče má negativní dopady na výši příjmů v rodině, zejména mladých rodin, neumožňuje jim řešit si svou sociální situaci a zvýšit životní úroveň.

K odstranění těchto negativních sociálních důsledků dosavadní právní úpravy se navrhuje uvedené omezení výdělečné činnosti zrušit a umožnit pobírání rodičovského příspěvku bez ohledu na výši příjmu rodiče pobírajícího rodičovský příspěvek.

Nadále však zůstává zachována podmínka osobní celodenní a řádné péče o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek a s tím související omezení možnosti návštěvy dítěte v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku.

Rodičovský příspěvek bude podle navrhované úpravy náležit, jen jestliže bude podmínka nároku na tuto dávku splněna po celý kalendářní měsíc, s výjimkou případů, kdy taková podmínka splněna nemohla být, nebo kdy by vyžadování takové podmínky nebylo spravedlivé.

Nadále se zachová úprava, která vylučuje ve stanovených případech současný nárok na rodičovský příspěvek a vyjmenované dávky nemocenského pojištění poskytované v souvislosti s narozením dítěte, pokud je nárok na ně po celý kalendářní měsíc. Jde o dávky, které mají v zásadě stejný účel jako rodičovský příspěvek.

Vzhledem k navrhovaným změnám v podmínkách nároku na rodičovský příspěvek je nezbytné upravit a oproti dosavadní právní úpravě upřesnit způsob stanovení výše rodičovského příspěvku, má-li rodič současně vedle nároku na rodičovský příspěvek také nárok na dávky nemocenského pojištění související s mateřstvím po celý kalendářní měsíc nebo jen po část kalendářního měsíce. Současně se stanoví, že pokud má poživatel rodičovského příspěvku nárok na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání nebo na příspěvek náležející občanům se změněnou pracovní schopností v době jejich rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti, zůstává, na rozdíl od dosavadního stavu, nárok na rodičovský příspěvek zachován. Uvedená úprava vychází z toho, že zůstává-li zachován nárok na rodičovský příspěvek při výdělečné činnosti, je třeba jej zachovat i při příjmu, který příjem z výdělečné činnosti nahrazuje.

K bodům 20 a 21

Podle současné právní úpravy se poskytuje zaopatřovací příspěvek v případech, kdy přichází v úvahu plnění vyživovací povinnosti ve vztahu k jiným osobám než jsou děti nebo manželka vojáka. Jde v zásadě o plnění vyživovací povinnosti vůči rodičům. Tuto úpravu se navrhuje zrušit vzhledem k tomu, že plnění vyživovací povinnosti prakticky nepřichází v úvahu, protože osoby, které nastupují vojenskou (civilní) službu, buď bezprostředně před jejím nástupem studovaly, nebo byly sice výdělečně činné, ale s tak nízkým příjmem, že plnění vyživovací povinnosti nepřichází v úvahu. Zrušení zaopatřovacího příspěvku v takovém případě zamezí spekulativnímu zneužívání této dávky; v žádném směru se nedotkne nároku na zaopatřovací příspěvek, který náleží dítěti vojáka nebo manželce vojáka.

K bodům 22, 26, 27, 30, 32 až 34, 36, 38, 52

Některá z ustanovení zákona o státní sociální podpoře upravují působnost všech orgánů státní sociální podpory. V takových ustanoveních je pak třeba provést takové legislativní úpravy, aby i podle navrhované úpravy bylo zřejmé, že tyto povinnosti se dotýkají všech orgánů, které budou státní správu ve státní sociální podpoře provádět; proto se v souladu s navrhovaným § 2a, který zavádí pro všechny tyto orgány souhrnný pojem orgány státní sociální podpory, provádějí příslušné změny.

K bodu 24

Podle navrhované právní úpravy náleží rodičovský příspěvek, jestliže jsou podmínky nároku na dávku splněny po celý kalendářní měsíc. Proto pro rodičovský příspěvek nepřichází v úvahu úprava platná pro jiné dávky státní sociální podpory, tj. že splňuje-li oprávněná osoba nárok na dávku po část měsíce, náleží nárok na celý kalendářní měsíc. Uvedená úprava se promítá do § 51 odst. 3 zákona o státní sociální podpoře.

K bodům 28, 35, 39 a 42

Jedná se o legislativní úpravy obdobné těm, které se uvádějí v předchozím odstavci odůvodnění s tím, že jde o případy, kdy je nutné namísto obecných návrhem zavedených termínů – úřady státní sociální podpory a orgány státní sociální podpory – konkrétně uvést, který z orgánů určitou kompetenci vykonává.

K bodu 29

Nadále se zachovává odpovědnost rodiče za přeplatek na rodičovském příspěvku, včetně případů, kdy byl přiznán rodičovský příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu a podle § 81 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 213/2002 Sb., se souběžný nárok těchto dávek vylučuje. Vzhledem k systematice zákona o státní sociální podpoře se tato úprava zařazuje do § 62.

K bodu 31

V § 63 odst. 3 se provádějí jen legislativní změny vyplývající z nové struktury orgánů státní sociální podpory. Vzhledem k tomu, že v citovaném ustanovení je třeba uvést celou řadu takových změn, uvádí se z hlediska legislativního zjednodušení a přehlednosti znění celého odstavce 3. Doplnuje se též povinnost zajišťovat ochranu osobních údajů podle zákona č. 101/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K bodům 40, 41 a 43

Zákon o státní sociální podpoře vztahuje některá oprávnění (kontrola, ukládání pokut) na zaměstnance těchto orgánů, které vykonávají státní správu ve státní sociální podpoře.

S ohledem na změnu struktury těchto orgánů je třeba provést změnu i v příslušných ustanovení zákona týkajících se zaměstnanců těchto orgánů. Jde o změny mající legislativní charakter.

K bodu 44

K vykonávání působnosti ve státní sociální podpoře budou příslušné jak státní orgány, tak i orgány samosprávy, které budou v této oblasti vykonávat přenesenou působnost, a každý z těchto orgánů bude mít oprávnění ukládat pokuty. Proto je třeba řešit otázku, kam bude plynout výnos z pokut uložených podle zákona o státní sociální podpoře. V souladu s příslušnými předpisy o rozpočtových pravidlech se stanoví, do kterého rozpočtu příjmy z uvedených pokut náleží.

K bodu 48

V § 68 zákona o státní sociální podpoře jsou upraveny náležitosti žádosti o dávku. Vzhledem ke změnám podmínek nároku na rodičovský příspěvek a určení jeho výše je nezbytné nově také stanovit, které skutečnosti je třeba při uplatnění nároku na tuto dávku prokázat a jaké doklady je nutno předložit.

K bodům 51 a 53

Vzhledem k tomu, že podle návrhu budou působnost ve státní sociální podpoře vykonávat vedle státních orgánů i samosprávné orgány v přenesené působnosti, nelze při vymezení odvolacího orgánu odkázat jen na správní řád. Je nezbytné konkrétně uvést, který z orgánů rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí úřadu státní sociální podpory v prvním stupni, tj. proti rozhodnutí úřadu práce, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a orgánů městských částí určených statutem hlavního města Prahy.

Zároveň se vymezuje, který orgán je příslušný k výkonu správního rozhodnutí ve státní sociální podpoře.

K bodu 54

Návrhem se vymezují vztahy mezi úřady práce, tj. státními orgány, které budou nově působnost ve státní sociální podpoře vykonávat, a krajskými úřady, které budou jako samosprávné orgány vykonávat v této oblasti přenesenou působnost. Navrhuje se, aby krajské úřady poskytovaly úřadům práce odbornou metodickou pomoc a aby také prováděly kontrolu a dozor nad výkonem státní sociální podpory. Pokud jde o rozsah kontroly a dozoru, budou krajské úřady v tomto případě postupovat přiměřeně podle předpisů o kontrole a dozoru nad výkonem přenesené působnosti obcemi.

Pokud jde o hlavní město Prahu, bude pro výkon přenesené působnosti ve státní sociální podpoře platit zákon o hlavním městě Praze a není třeba žádné nové úpravy, neboť potřebné úpravy jsou obsaženy v zákoně o hlavním městě Praze. Pro výkon přenesené působnosti statutárních měst v oblasti státní sociální podpory platí obecné předpisy o územních samosprávných celcích.

K bodu 55

Část šestá vymezuje působnost ve státní sociální podpoře po dobu od 1. ledna 2003 do 31. března 2004 a zároveň určuje postup pro případ přechodu kompetencí k 1. dubnu 2004 z vyjmenovaných obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na všechny takové obce. S ohledem na navrhovanou úpravu, podle níž budou vykonávat ve státní sociální podpoře působnost v prvním stupni po 31. březnu 2004 úřady státní sociální podpory uvedené v bodu 2 návrhu, je třeba uvedenou část zrušit.

K čl. II

K bodu 1

Navrhuje se upravit přechod výkonu práv a povinností z pracovněprávních vztahů ve vztahu k zaměstnancům vykonávajícím agendu státní sociální podpory na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností na úřady práce, které budou podle návrhu vykonávat působnost ve státní sociální podpoře v prvním stupni od 1. dubna 2004.

K bodům 2 a 3

V souvislosti s přechodem působností ve státní sociální podpoře je nutno řešit i otázky správních řízení zahájených před účinností navrhované právní úpravy a dosud pravomocně neskončených. Navrhuje se aby tato řízení dokončily ty orgány státní sociální podpory, které by byly k řízení příslušné, kdyby bylo takové řízení zahájeno až po účinnosti navrhovaného zákona.

Zároveň se prodlužuje lhůta pro vydání správních rozhodnutí o 30 dnů vzhledem k předpokladu, že s přechodem kompetencí může dojít ve správním řízení k určitému odůvodněnému prodloužení.

K bodu 4

V přechodných ustanoveních se řeší také otázka, který orgán je příslušný k výkonu rozhodnutí v souvislosti s přechodem pravomocí z obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na jiné orgány. Přitom je třeba tento problém řešit jen ve vztahu přechodu pravomocí z obecních úřadů obcí s rozšířenou působností na úřady práce vzhledem k tomu, že u magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a hlavního města Prahy k přechodu pravomocí nedochází.

K bodu 5

V přechodných ustanoveních je třeba v souvislosti s přechodem pravomocí ve státní sociální podpoře na úřady práce řešit i spisovou rozluku. Navrhuje se, aby se v tomto případě postupovalo obdobně, jako při provádění spisové rozluky v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů ke dni 1. ledna 2003.

K bodu 6

V převážné většině případů je agenda státní sociální podpory prováděna na k tomu účelu zřízených pracovištích (tzv. kontaktní místa) mimo sídlo obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a to v zájmu snazšího přístupu osob k úřadům zajišťujícím agendu státní sociální podpory. Proto je nezbytné i v návrhu zákona výslovně určit, na které nově zavedené orgány státní sociální podpory tato pracoviště přecházejí.

K bodu 7

Rozhodný příjem pro účely státní sociální podpory se určuje vždy za stanovené období kalendářního roku nebo kalendářního čtvrtletí, které předchází vzniku nároku na dávky státní sociální podpory. Z důvodu administrativní jednoduchosti se poprvé stanoví rozhodný příjem osob samostatně výdělečně činných podle čl. I bodů 6 až 11 až od začátku období, na které se u přídatku na děti příjem zjišťuje, nebo u sociálního příplatku od začátku období, na které se dávky přiznávají. Proto je třeba, s ohledem na navrhovanou účinnost zákona, tuto skutečnost výslovně stanovit.

K bodu 8

Dávky státní sociální podpory se vyplácejí měsíčně pozadu. K odstranění možných pochybností se výslovně stanoví způsob ukončení výplaty příspěvku na dopravu a zaopatřovacího příspěvku, tedy dávek, které se navrhuje zrušit.

K bodům 9 a 10

Konala-li osoba samostatně výdělečně činná při požívání rodičovského příspěvku výdělečnou činnost, po uplynutí kalendářního roku se provedlo zúčtování jejích příjmů tak, aby se zjistilo, zda tato osoba nepřekročila limit 1,50 násobek částky na osobní potřeby, který byl stanoven jako hranice příjmu z výdělečné činnosti poživateli rodičovského příspěvku.

Pokud byl tento limit překročen, vznikla takové osobě povinnost přeplatek na rodičovském příspěvku uhradit. Nová navrhovaná úprava, podle které už nebude omezena výdělečná činnost pro nárok na rodičovský příspěvek, má nabýt účinnosti dne 1. ledna 2004 a v té době bude celá řada případů, kdy nebude zúčtování výdělečné činnosti a rodičovského příspěvku a vyčíslení přeplatků ukončeno; obdobně se to týká i přeplatků i vzniku přeplatků z důvodu výdělečné činnosti konané v zaměstnání nebo v zahraničí. Vzhledem k tomu, že nadále bude náležen rodičovský příspěvek bez ohledu na výši příjmu v rodině, a v zájmu administrativního zjednodušení se navrhuje řešit otázku přeplatků, jen bylo-li o nich pravomocně rozhodnuto přede dnem účinnosti navrhované novely zákona o státní sociální podpoře. Současně s tím se stanoví, že zúčtování rodičovského příspěvku se provede naposledy za rok 2002.

K odstranění pochybností se návrhem také stanoví, že nároky na rodičovský příspěvek za dobu před lednem 2004 se posuzují podle předpisů platných před tímto datem.

K bodu 11

Podle čl. CXVII bodu 12 zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti ukončením činnosti okresních úřadů, přešla část majetku, jenž tvoří informační systém státní sociální podpory, do majetku Ministerstva práce a sociálních věcí. Tento orgán na základě smluv uzavřených v souladu s § 27 zákona č. 219/2000 Sb. a za použití § 659 a násl. občanského zákoníku, s obcemi, jejichž obecní úřady provádějí státní sociální podporu, převedl tento majetek do bezplatného užívání těchto obcí. S ohledem na navrhovanou změnu orgánů, které budou státní sociální podporu provádět, je třeba tyto smlouvy k 1. dubnu 2004 zrušit.

K části druhé

K čl. III

K bodu 1

V daném případě se jedná o technickou úpravu, která se týká výkonu agendy státní sociální podpory. Věcné otázky se upravují změnami zákona o státní sociální podpoře.

K bodu 2

Navrhuje se založit působnost úřadů práce ve věcech státní sociální podpory.

K části třetí

K čl. IV

K bodům 1 a 2

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, upravuje organizaci a řízení v oblasti důchodového a nemocenského pojištění a kromě toho orgány sociálního zabezpečení posuzují též zdravotní stav pro účely státní sociální podpory.

V § 8 a 16 zákona se provádějí nezbytné změny zajišťující spolupráci okresních správ sociálního zabezpečení a všech orgánů státní sociální podpory při posuzování zdravotního stavu žadatelů o dávky státní sociální podpory. Povinnosti zdravotnických zařízení vyhotovit příslušné podklady pro toto posuzování budou směřovat vůči všem příslušným orgánům státní

sociální podpory rozhodujícím o dávkách, popř. je vyplácejícím (tj. úřadům práce, magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně, orgánům hlavního města Prahy a krajům).

K části čtvrté

K čl. V

V souvislosti s navrhovaným novým vymezením orgánů státní sociální podpory je třeba tuto změnu promítnout i do zákona o bankách, kde se stanoví okruh orgánů, jimž může banka sdělit některé údaje i bez souhlasu klienta.

K části páté

K čl. VI

Účinnost zákona se navrhuje k 1. lednu 2004. Odchylná účinnost k 1. dubnu 2004 se navrhuje pro změnu působnosti ve státní sociální podpoře, tj. k datu, kdy by podle dosavadní úpravy měla působnost ve státní sociální podpoře přejít na všechny obecní úřady obcí s rozšířenou působností, a dále k datu 1. července 2004 se navrhuje změny na zrušení příspěvku na dopravu a ve stanoveném případě zaopatřovacího příspěvku a změna ve stanovení rozhodného příjmu osob samostatně výdělečně činných a úpravy rodičovského příspěvku.

V Praze dne 30. června 2003

předseda vlády
PhDr. Vladimír Špidla v.r.

ministr práce a sociálních věcí
Ing. Zdeněk Škromach v.r.

Platné znění částí zákona č.117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

**ČÁST PRVNÍ
ÚVODNÍ USTANOVENÍ**

§ 1

Státní sociální podpora

(1) Státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích. Státní sociální podpora se ve stanovených případech poskytuje v závislosti na výši příjmu.

(2) Náklady na státní sociální podporu hradí stát.

§ 2

Druhy dávek

Dávky státní sociální podpory jsou:

- a) dávky poskytované v závislosti na výši příjmu
 - 1. přídavek na dítě,
 - 2. sociální příplatek,
 - 3. příspěvek na bydlení,
- b) ostatní dávky
 - 1. rodičovský příspěvek,
 - 2. zaopatřovací příspěvek,
 - 3. dávky péstounské péče,
 - 4. porodné,
 - 5. pohřebné.

§ 2a

(1) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají orgány státní sociální podpory, a to

- a) úřady státní sociální podpory, jimiž jsou
 - 1. úřady práce,
 - 2. magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně,
 - 3. v hlavním městě Praze úřady městských částí určené Statutem hlavního města Prahy,
- b) krajské úřady,
- c) Magistrát hlavního města Prahy.

(2) Státní správu podle tohoto zákona vykonává též Ministerstvo práce a sociálních věcí.

(3) Výkon působnosti magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně, orgánů hlavního města Prahy a krajských úřadů podle tohoto zákona je výkonem přenesené působnosti.

(4) Státní správu podle tohoto zákona vykonávají

- a) úřady práce ve správních obvodech stanovených zvláštním právním předpisem,¹⁾ s výjimkou správních obvodů tvořených územím okresů Brno – město, Ostrava – město, Plzeň – město a s výjimkou území hlavního města Prahy,

¹⁾ § 2 odst. 2 zákona č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 320/2002 Sb.

- b) magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně ve správních obvodech tvořených územím okresů Brno – město, Ostrava – město a Plzeň – město,^{1a)}
- c) úřady městských částí hlavního města Prahy určené Statutem hlavního města Prahy ve správních obvodech tvořených územím příslušných městských částí,^{1b)}
- d) krajské úřady ve správních obvodech úřadů práce spadajících do správního obvodu krajského úřadu a vykonávajících působnost v rozsahu podle písmene a).

§ 3

Okruh oprávněných osob

(1) Dávky státní sociální podpory náleží při splnění dále stanovených podmínek pouze fyzické osobě (dále jen „osoba“), jestliže osoba a osoby společně s ní posuzované jsou na území České republiky hlášeny k trvalému pobytu podle zvláštních předpisů.^{1)c)} Za trvalý pobyt se podle tohoto zákona považuje též pobyt cizince na území České republiky hlášeného k pobytu podle zvláštních právních předpisů upravujících pobyt cizinců na území České republiky, s výjimkou žadatele o udělení azylu, a to ode dne, kterým uplynulo 365 dnů ode dne hlášení. Podmínka uplynutí 365 dnů ode dne hlášení se nezkoumá u dětí cizinců hlášených k pobytu na území České republiky a narozených na území České republiky, do jednoho roku jejich věku.

(2) U nezletilých dětí svěřených na území České republiky do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče se podmínka přihlášení k trvalému pobytu nebo dlouhodobému pobytu pro vznik nároku na dávku nevyžaduje.

(3) Magistrát hlavního města Prahy nebo krajský úřad příslušný podle místa pobytu osoby může v odůvodněných případech prominout podmínku trvalého pobytu.

ČÁST DRUHÁ VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

Příjem rozhodný pro přiznání dávky

§ 4

Příjem rozhodný pro přiznání dávky uvedené v § 2 písm. a) se stanoví jako měsíční průměr příjmů rodiny připadajících na rozhodné období (dále jen „rozhodný příjem“). Měsíční průměr příjmů rodiny se stanoví jako součet jednotlivých měsíčních průměrů příjmů oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných.

§ 5

- (1) Za příjem se pro účely stanovení rozhodného příjmu považují
- a) z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů³⁾ a nejsou od této daně osvobozeny, tyto příjmy:

^{1a)} § 1a odst. 3 zákona č. 36/1960 Sb., o územním členění státu, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. Vyhláška č. 564/2002 Sb., o stanovení území okresů České republiky a území obvodů hlavního města Prahy.

^{1b)} § 4 odst. 2 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb.

^{1c)} § 4 zákona č. 135/1982 Sb., o hlášení a evidenci pobytu občanů. § 7 a § 19 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky.

³⁾ Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona ČNR č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb. a zákona č. 210/1997 Sb.

1. příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky uvedené v § 6 odst. 1 a 10 zákona o daních z příjmů, s výjimkou částky, která se považuje za příjem z důvodu bezplatného používání motorového vozidla pro služební i soukromé účely podle § 6 odst. 6 zákona o daních z příjmů,
 2. příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti uvedené v § 7 odst. 1 a 2 zákona o daních z příjmů, a jde-li o uvedené příjmy podléhající dani z příjmů stanovené paušální částkou, předpokládaný příjem, nejméně však částka stanovená v odstavci 7,
 3. příjmy z pronájmu uvedené v § 9 zákona o daních z příjmů,
 4. ostatní příjmy uvedené v § 10 odst. 1 písm. a) až g) zákona o daních z příjmů, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, přičemž jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, považují se za výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení předpokládané výdaje, po odpočtu dalších výdajů, odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, po odpočtu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů, a po odpočtu daně z příjmů připadající na tyto příjmy,
- b) z příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou osvobozeny od této daně,
1. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. e), ch), zb) a zf) zákona o daních z příjmů,
 2. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. k) zákona o daních z příjmů, jde-li o stipendia ze státního rozpočtu a z prostředků veřejné vysoké školy a obdobná plnění poskytovaná ze zahraničí,
 3. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. m) zákona o daních z příjmů, jde-li o služné, zástupné a příplatky náležející za službu nebo výcvik za ztížených podmínek nebo ve ztížených a zdraví škodlivých podmínkách podle zvláštního právního předpisu,^{3a)}
 4. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. o) zákona o daních z příjmů, jde-li o měsíční přídavek na bydlení, výsluhový příspěvek, odbytné, odchodné, platové vyrovnání a příspěvek za službu náležející podle zvláštních právních předpisů,^{3b)}
 5. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. p) zákona o daních z příjmů, jde-li o služné a příplatek za práci ve ztížených podmínkách nebo ve zdravotně škodlivém prostředí podle zvláštního právního předpisu,^{3c)}
 6. příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. r) zákona o daních z příjmů, s výjimkou příjmů z převodu účasti na obchodních společnostech,
 7. příjmy uvedené v § 6 odst. 9 písm. k), m), o), s) a u) zákona o daních z příjmů, a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení a dalších výdajů, odpočítávaných z takových příjmů podle zákona o daních z příjmů, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů,
- c) dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění,
- d) hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání,⁴⁾

^{3a)} § 76 až 81 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze.

^{3b)} § 61 odst. 3, § 132, 138 a 140 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání.

§ 114 až 116 zákona č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

§ 116, 117 a 119 zákona č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

^{3c)} § 7 zákona č. 18/1992 Sb., o civilní službě.

⁴⁾ § 12 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti.

- e) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech a) až d) v částce, v jaké byly vyplaceny, popřípadě po odpočtu výdajů, daní, pojistného a příspěvku uvedených v písmenech a) a b), nebyly-li tyto příjmy už započteny podle písmen a) až d),
- f) rodičovský příspěvek a zaopatřovací příspěvek pro nárok na přídavek na dítě, sociální příplatek a příspěvek na bydlení,
- g) přídavek na dítě pro nárok na sociální příplatek a příspěvek na bydlení,
- h) mzdové nároky podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů,^{4a)} a to v rozsahu, ve kterém je zaměstnavatel zaměstnancům nezúčtoval,
- i) příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v písmenech f) až h), a to za podmínek, v rozsahu a ve výši, v jaké se započítávají příjmy uvedené v písmenech f) až h).

(2) Do rozhodného příjmu se započítává každý z příjmů uvedených v odstavci 1 samostatně, a žádný z takových příjmů nelze snížit o ztrátu z jiného druhu příjmů ani o ztrátu ze stejného druhu příjmů, k níž došlo za jiné období než za období, za něž se rozhodný příjem zjišťuje. Jestliže z dávek státní sociální podpory započitatelných do rozhodného příjmu [odstavec 1 písm. f) a g)] oprávněná osoba nebo osoba společně posuzovaná uhrazuje přeplatek na dávce (§ 62) nebo uhrazuje částky, které jí byly poskytnuty na uvedených dávkách neprávem nebo proto, že uvedená dávka byla poskytnuta v nesprávné výši, snižuje se rozhodný příjem o částku této úhrady v tom rozhodném období, v němž k takové úhradě došlo. Byla-li poplatníkovi daň z příjmů zvýšena, popřípadě snížena daň z příjmů podle zákona o daních z příjmů, příjem uvedený v odstavci 1 se o toto zvýšení snižuje, popřípadě se o toto snížení zvyšuje v tom kalendářním roce, zjišťuje-li se rozhodný příjem za kalendářní rok, nebo v tom kalendářním čtvrtletí, zjišťuje-li se rozhodný příjem za kalendářní čtvrtletí, v němž došlo k takovému zaúčtování. Věta čtvrtá platí obdobně, jde-li o přeplatky nebo nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistném na veřejné zdravotní pojištění.

(3) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní rok [§ 6 písm. a)], započítávají se příjmy uvedené v odstavci 1

- a) v písmenu a) v tom kalendářním roce, v němž byly předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů,
- b) v písmenu b), jde-li o příjmy uvedené v bodech 1 až 6 a v § 6 odst. 9 písm. k), m) a s) zákona o daních z příjmů, v tom kalendářním roce, v němž byly vyplaceny,
- c) v písmenu b), jde-li o příjmy uvedené v § 6 odst. 9 písm. o) a u) zákona o daních z příjmů, v tom kalendářním roce, v němž byly plátcem zaúčtovány,
- d) v písmenu c), jde-li o dávky nemocenského pojištění (péče), v tom kalendářním roce, v němž byly plátcem zaúčtovány,
- e) v písmenu c), jde-li o dávky důchodového pojištění, a v písmenech d), f) až i) v tom kalendářním roce, v němž byly vyplaceny.

(4) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní čtvrtletí [§ 6 písm. b)], započítávají se příjmy uvedené

- a) v odstavci 1 písm. a) č. 1 v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly zaúčtovány,
- b) v odstavci 1 písm. a) bodech 3 a 4 v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly vyplaceny,
- c) v odstavci 1 písm. b), jde-li o příjmy uvedené v bodu 1, s výjimkou příjmů uvedených v § 4 odst. 1 písm. e) zákona o daních z příjmů, a v bodech 2 až 6 a v § 6 odst. 9 písm. k), m) a s) zákona o daních z příjmů, v odstavci 1 písm. c), jde-li o dávky důchodového pojištění, a v odstavci 1 písm. d), f) až i) v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly vyplaceny,

^{4a)} Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů.

d) v odstavci 1 písm. b), jde-li o příjmy uvedené v § 6 odst. 9 písm. o) a u) zákona o daních z příjmů, a v odstavci 1 písm. c), jde-li o dávky nemocenského pojištění (péče), v tom kalendářním čtvrtletí, v němž byly plátcem zaúčtovány.

(5) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní čtvrtletí [§ 6 písm. b)] a v tomto rozhodném období osoba podle svého prohlášení vykonávala činnost, z níž má příjmy uvedené v odstavci 1 písm. a) bodu 2, započítává se jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu částka odpovídající

- a) měsíčnímu průměru stanovenému z příjmů z uvedené činnosti za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se dávka přiznává (§ 51),
- b) měsíčnímu průměru stanovenému z příjmů z uvedené činnosti za období zahrnuté do daňového přiznání za kalendářní rok, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se dávka přiznává (§ 51), došlo-li ke změně účtování v kalendářním roce na účtování v hospodářském roce a naopak podle § 7 odst. 14 zákona o daních z příjmů, nebo
- c) jedné dvanáctině příjmů, jde-li o příjmy podléhající dani z příjmů stanovenou paušální částkou, ze kterých byla v kalendářním roce, který bezprostředně předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku (§ 51), stanovena daň paušální částkou podle § 7a zákona o daních z příjmů,

nejméně však částka uvedená v odstavci 7; měsíční průměr podle písmen a) a b) se stanoví za kalendářní měsíce, v nichž osoba vykonávala alespoň po část kalendářního měsíce činnost, z níž měla příjmy uvedené v odstavci 1 písm. a) bodu 2. Obdobně se postupuje, má-li osoba příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. e) zákona o daních z příjmů.

(6) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní čtvrtletí [§ 6 písm. b)] a v tomto rozhodném období osoba podle svého prohlášení vykonávala činnost, z níž má příjmy uvedené v odstavci 1 písm. a) bodu 2, avšak která podle svého prohlášení v kalendářním roce bezprostředně předcházejícím kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se dávka přiznává (§ 51), činnost, z níž by měla příjem uvedený v odstavci 1 písm. a) bodu 2, nevykonávala, započítává se jako příjem z této činnosti do rozhodného příjmu částka uvedená v odstavci 7. Předchozí věta platí obdobně, má-li osoba příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. e) zákona o daních z příjmů. Při stanovení rozhodného příjmu podle věty první se ke zvýšení nebo snížení daně z příjmů podle odstavce 2 věty čtvrté nepřihlíží.

(7) Za příjem uvedený v odstavci 1 písm. a) bodu 2 se považuje pro účely tohoto zákona měsíčně nejméně částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za kalendářní rok,

- a) za který se zjišťuje rozhodný příjem, je-li rozhodným obdobím kalendářní rok,
- b) předcházející období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku, na které se sociální příplatek a příspěvek na bydlení přiznává; to neplatí, přiznávají-li se v rámci tohoto období na dobu kratší (§ 51 odst. 2).

Částku uvedenou v předchozí větě vyhláší Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Sbírce zákonů sdělením podle průměrné mzdy v národním hospodářství vyhlášené Českým statistickým úřadem s tím, že tuto částku zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.

(8) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní rok, započtou se příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v odstavci 1, pokud byly předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů, v tom kalendářním roce, v němž byly předmětem této daně. V ostatních případech se příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v odstavci 1 započtou v tom rozhodném období, v němž byly vyplaceny. Je-li

příjem uvedený v odstavci 1 vyplácen v cizí měně, přepočte se na českou měnu podle příslušného kurzu vyhlášeného Českou národní bankou³¹⁾ platného k prvnímu dni rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem, není-li dále stanoveno jinak. Pro přepočet měn podle věty druhé, u nichž Česká národní banka nevyhlašuje příslušný kurz, se použije kurz této měny obvykle používaný bankami v České republice k prvnímu dni rozhodného období, za které se zjišťuje rozhodný příjem. Je-li příjem vyplácený v cizí měně předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů,³⁾ přepočte se na českou měnu způsobem platným pro účely daně z příjmů, a to v případech, kdy je rozhodným obdobím, za něž se rozhodný příjem zjišťuje, kalendářní rok.

§ 6

Rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, je

- a) u přídatku na dítě kalendářní rok předcházející kalendářnímu roku, do něhož spadá počátek období od 1. října do 30. září následujícího kalendářního roku, v němž před počátkem uvedeného období je třeba podle § 51 prokázat rozhodný příjem,
- b) u sociálního příplatku a příspěvku na bydlení období kalendářního čtvrtletí předcházejícího kalendářnímu čtvrtletí, na které se nárok na výplatu dávky prokazuje, popřípadě nárok na dávku uplatňuje.

§ 7

(1) Za rodinu se pro účely tohoto zákona považuje, není-li dále stanoveno jinak, oprávněná osoba a společně s ní posuzované osoby, a není-li těchto osob, považuje se za rodinu sama oprávněná osoba.

(2) Společně posuzovanými osobami jsou, není-li dále stanoveno jinak,

- a) nezaopatřené děti (§ 11),
- b) nezaopatřené děti (§ 11) a rodiče těchto dětí; za rodiče se považují i osoby, jimž byly nezaopatřené děti svěřeny do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, manžel rodiče nebo uvedené osoby, vdovec nebo vdova po rodiči nebo uvedené osobě a druh (družka) rodiče nebo uvedené osoby,
- c) manželé nebo druh a družka, nejde-li o rodiče posuzované podle písmene b),
- d) nezaopatřené děti, jejich rodiče, pokud jsou nezaopatřenými dětmi a jsou osamělí, a rodiče [písmeno b)] těchto rodičů, pokud s oprávněnou osobou spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.⁷⁾

(3) Podmínka, že osoby spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby, se považuje vždy za splněnou, není-li dále stanoveno jinak, jde-li o

- a) nezletilé nezaopatřené dítě a jeho rodiče [odstavec 2 písm. b)]; pokud rodiče dítěte uvedení v odstavci 2 písm. b) části věty před středníkem jsou rozvedeni, posuzuje se jako osoba společně posuzovaná s nezaopatřeným nezletilým dítětem rodič, s nímž dítě společně žije, a bylo-li uvedeným rodičům svěřeno dítě do společné nebo střídavé výchovy obou rodičů podle zvláštního právního předpisu,^{7a)} posuzuje se s nezaopatřeným nezletilým dítětem rodič určený na základě dohody těchto rodičů s tím, že tuto dohodu mohou rodiče změnit vždy jen k prvnímu dni kalendářního čtvrtletí,
- b) zletilé nezaopatřené dítě a jeho rodiče, jestliže rodiče a dítě jsou v témže bytě hlášení k trvalému pobytu;¹⁾ ustanovení písmene a) části věty za středníkem přitom platí obdobně,
- c) manželé.

(4) Je-li nezaopatřené dítě v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, považuje se za rodinu samo toto dítě. Za plné přímé zaopatření se považuje

³¹⁾ § 35 zákona ČNR č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

⁷⁾ § 115 občanského zákoníku.

^{7a)} § 26 odst. 2 zákona o rodině.

zaopatření v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, poskytuje-li tento ústav (zařízení) dětem stravování, ubytování a ošacení.

(5) Jde-li o sociální příspěvek, nepřihlíží se kromě nezaopatřených dětí uvedených v odstavci 4 jako ke společně posuzované osobě k nezaopatřenému dítěti svěřenému do pěstounské péče nebo svěřenému do péče uvedené v § 43 odst. 2, včetně nezaopatřeného dítěte, jemuž náleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti (§ 38), a nezaopatřeného dítěte, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, jehož výše je stejná nebo vyšší než uvedený příspěvek (§ 40), a k dítěti svěřenému do péče uvedené v § 43 odst. 3.

(6) Jde-li o příspěvek na bydlení, považují se za rodinu všechny osoby, s výjimkou osob uvedených v odstavci 4, které jsou v témže bytě hlášeny k trvalému pobytu;¹⁾ podmínka, aby spolu trvale žily a společně uhrazovaly náklady na své potřeby, se však nevyžaduje.

(7) Úřad státní sociální podpory může při rozhodování o dávkách v případech, kdy osoby uvedené v odstavci 3 písm. a) až c) spolu nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně nežijí, rozhodnout, že se neposuzují jako osoby společně posuzované, nebo jde-li o příspěvek na bydlení v případech, kdy některá ze společně posuzovaných osob nejméně po dobu tří měsíců prokazatelně byt neužívá, rozhodnout, že se k ní při posouzení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši nepřihlíží, i když je v bytě hlášena k trvalému pobytu.

(8) Za osamělého rodiče se pro účely tohoto zákona považuje rodič, který je svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, pokud nežije s druhem. K druhovi (družce) se jako ke společně posuzované osobě přihlíží, jen žije-li s oprávněnou osobou (odstavec 1) nebo s osobou uvedenou v odstavci 2 alespoň tři měsíce.

(9) Společně posuzovanými osobami podle odstavců 2, 3 a 6 jsou i osoby, které se přechodně z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání (§ 12), zdravotních nebo pracovních zdržují mimo místo, kde jsou hlášeny k trvalému pobytu.

(10) Koná-li muž vojenskou základní nebo náhradní službu v Armádě České republiky nebo civilní službu, přihlíží se k němu po dobu této služby jako k osobě společně posuzované jen pro nárok na příspěvek na bydlení podle odstavce 6. Předchozí věta platí obdobně pro ženu, která koná vojenskou základní službu v Armádě České republiky.

(11) Osoba, která je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, se nepovažuje za osobu společně posuzovanou po uplynutí prvního kalendářního měsíce trvání vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody. Navazuje-li na dobu vazby doba výkonu trestu odnětí svobody, obě doby se pro stanovení kalendářního měsíce podle předchozí věty počítají.

(12) Za rozhodnutí příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů se pro účely tohoto zákona považuje

- a) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do výchovy jiného občana než rodiče,³²⁾
- b) rozhodnutí soudu o osvojení dítěte,³³⁾
- c) rozhodnutí orgánu vykonávajícího sociálně-právní ochranu dětí o péči budoucího osvojitele o dítě nejméně po dobu tří měsíců před rozhodnutím soudu o osvojení,³⁴⁾
- d) rozhodnutí soudu o ustanovení občana poručníkem,³⁵⁾
- e) rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče podle zvláštního právního předpisu,³⁶⁾
- f) rozhodnutí orgánu vykonávajícího sociálně-právní ochranu dětí podle zvláštního právního předpisu¹⁸⁾ do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem,

³²⁾ § 45 zákona o rodině.

³³⁾ § 63 a 74 zákona o rodině.

³⁴⁾ § 69 zákona o rodině.

³⁵⁾ § 78 zákona o rodině.

³⁶⁾ § 45a zákona o rodině.

¹⁸⁾ § 45b odst. 2 zákona o rodině.

g) rozhodnutí soudu o předběžném opatření o péči o dítě.³⁷⁾

§ 8

Stanovení částek rozhodných pro nárok na dávky a jejich výši

(1) Pro nárok na dávky nebo jejich výši se částkou

- a) životního minima,
- b) potřebnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb (dále jen "částka na osobní potřeby"),
- c) potřebnou k zajištění nezbytných nákladů na domácnost (dále jen "částka nákladů na domácnost") rozumí taková částka stanovená zákonem o životním minimu.⁸⁾ Závisí-li stanovení částky podle věty první na počtu osob, berou se v úvahu osoby společně posuzované uvedené v § 7.

(2) Věk dítěte rozhodný podle zákona o životním minimu pro stanovení částek podle odstavce 1 je věk, kterého dítě dosáhne v kalendářním měsíci, za který dávka náleží.

* * *

§ 19

Výplata přídatku na dítě

(1) Přídatku na dítě náležející zletilému nezaopatřenému dítěti se vyplácí tomuto dítěti, není-li dále stanoveno jinak.

(2) Přídatku na dítě náležející nezletilému nezaopatřenému dítěti se vyplácí osobě, která má dítě v přímém zaopatření, a to do konce kalendářního měsíce, v němž nezaopatřené dítě dovršilo zletilosti. Přídatku na dítě se zletilému nezaopatřenému dítěti vyplácí od splátky přídatku na dítě náležející za kalendářní měsíc následující po měsíci, v němž dovršilo zletilosti. Přídatku na dítě se zletilému nezaopatřenému dítěti vyplácí v hotovosti, pokud toto dítě nesdělí jiný způsob výplaty. Má-li nezletilé nezaopatřené dítě v přímém zaopatření více osob, vyplácí se přídatku na dítě osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určuje státní sociální podpory, který o přídatku na dítě rozhoduje, které z těchto osob se bude přídatku na dítě vyplácet.

(3) Je-li nezletilé nezaopatřené dítě v plném přímém zaopatření (§ 7 odst. 4 věta druhá) ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, vyplácí se přídatku na dítě tomuto ústavu (zařízení). Pokud doba pobytu nezletilého nezaopatřeného dítěte v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, v němž je dítě v plném přímém zaopatření, byla přerušena na dobu zahrnující celý kalendářní měsíc, vyplatí ústav (zařízení) přídatku na dítě osobě, která má dítě, jemuž tento přídatku náleží, po tuto dobu v přímém zaopatření. V době přerušování pobytu platí pro výplatu přídatku na dítě odstavec 2 obdobně.

HLAVA DRUHÁ SOCIÁLNÍ PŘÍPLATEK

§ 20

Podmínky nároku na sociální příplatek

(1) Nárok na sociální příplatek má rodič [§ 7 odst. 2 písm. b) a d)] pečující alespoň o jedno nezaopatřené dítě, s výjimkou dítěte svěřeného do pěstounské péče nebo svěřeného do

³⁷⁾ § 45 zákona o rodině.

§ 76a občanského soudního řádu.

⁸⁾ Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona č. 84/1993 Sb. a zákona č. 118/1995 Sb.

péče uvedené v § 43 odst. 2, včetně nezaopatřeného dítěte, které má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte po dosažení zletilosti dítěte (§ 38), dítěte, jemuž nenáleží příspěvek na úhradu potřeb dítěte proto, že požívá důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než uvedený příspěvek (§ 40), nebo nezaopatřeného dítěte svěřeného do péče uvedené v § 43 odst. 3 anebo nezaopatřeného dítěte, které je v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, jestliže rozhodný příjem v rodině je nižší než součin částky životního minima rodiny, popřípadě zvýšeného podle § 22 odst. 1 a 2 a koeficientu 1,60. Je-li současně splněno více podmínek uvedených v § 22 odst. 1 a 2, stanoví se, jde-li o nárok na sociální příplatek, životní minimum s přihlédnutím k té skutečnosti, která umožňuje použití nejvyššího koeficientu uvedeného v § 22.

(2) Splňuje-li v rodině podmínky nároku na sociální příplatek více osob nebo splňují-li podmínky nároku na sociální příplatek více osob z důvodu péče o totéž dítě, náleží sociální příplatek jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí úřad státní sociální podpory, který o příplatku rozhoduje, které z těchto osob se sociální příplatek přizná.

Výše sociálního příplatku

§ 21

(1) Výše sociálního příplatku činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou na osobní potřeby nezaopatřeného dítěte nebo součtem částek na osobní potřeby nezaopatřených dětí, je-li takových dětí v rodině více, a částkou určenou jako podíl, v jehož čitateli je součin částky na osobní potřeby uvedeného dítěte nebo uvedených dětí a rozhodného příjmu rodiny a ve jmenovateli součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,60.

(2) Pokud rozhodný příjem rodiny, z něhož se vychází při stanovení podílu podle odstavce 1, nedosahuje částky životního minima rodiny, započítává se pro stanovení výše sociálního příplatku jako rozhodný příjem rodiny částka odpovídající životnímu minimu této rodiny. Při stanovení životního minima podle předchozí věty se ke zvýšení částek podle § 22 odst. 1 a 2 nepřihlíží.

§ 22

(1) Při stanovení výše sociálního příplatku se částka na osobní potřeby nezaopatřeného dítěte uvedená v § 21 odst. 1 násobí, jde-li o

- a) dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené, koeficientem 2,70,
- b) dítě dlouhodobě zdravotně postižené, koeficientem 2,40,
- c) dítě dlouhodobě nemocné, koeficientem 1,20,
- d) děti, které se narodily současně, a to v době do tří let jejich věku, koeficientem 1,10.

(2) Při stanovení výše sociálního příplatku se částka na osobní potřeby nezaopatřeného dítěte a součet částek na osobní potřeby rozhodný pro stanovení životního minima rodiny uvedený v § 21 odst. 1 násobí, jestliže

- a) oba rodiče jsou dlouhodobě těžce zdravotně postižení, koeficientem 1,40,
- b) osamělý rodič (§ 7 odst. 8) je dlouhodobě těžce zdravotně postižený, koeficientem 1,40,
- c) jeden z rodičů je dlouhodobě těžce zdravotně postižený, koeficientem 1,10,
- d) jde o osamělého rodiče (§ 7 odst. 8) a nejde o případ uvedený v písmenu b), koeficientem 1,05.

(3) Jestliže nezaopatřené dítě je poživitelem částečného invalidního důchodu z důchodového pojištění, nepoužije se pro stanovení výše sociálního příplatku ustanovení odstavce 1 písm. a) až c).

(4) Je-li současně splněno více podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2, stanoví se výše sociálního příplatku s přihlédnutím ke každé podmínce samostatně a vypočte se rozdíl mezi takto stanoveným sociálním příplatkem a sociálním příplatkem stanoveným bez

přihlédnutí ke zvýšení podle odstavců 1 a 2. Výše sociálního příplatku pak činí součet rozdílů podle předchozí věty a sociálního příplatku, jehož výše byla stanovena bez přihlédnutí ke zvýšení podle odstavců 1 a 2.

§ 23
zrušen

HLAVA TŘETÍ
PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ

§ 24

Podmínky nároku na příspěvek na bydlení

(1) Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu, který je v bytě hlášen k trvalému pobytu (§ 3), jestliže rozhodný příjem v rodině je nižší než částka součinu životního minima rodiny a koeficientu 1,60. Za nájemce bytu se považuje též nájemce obytné místnosti v zařízeních určených k trvalému bydlení podle zvláštního právního předpisu.^{47a)}

(2) Za vlastníka bytu se považuje i vlastník nemovitosti, ve které je byt, který vlastník užívá, pokud je v něm hlášen k trvalému pobytu. Za nájemce bytu se považují oba manželé, jde-li o společný nájem bytu manžely podle zvláštního právního předpisu.^{47b)}

(3) Splňuje-li podmínky nároku na příspěvek na bydlení více osob, náleží příspěvek na bydlení jen jednou, a to osobě určené na základě dohody těchto osob. Nedohodnou-li se tyto osoby, určí úřad státní sociální podpory, který o příspěvku rozhoduje, které z těchto osob se příspěvek na bydlení přizná.

(4) Změní-li oprávněná osoba, která je v bytě hlášena k trvalému pobytu, tento pobyt v průběhu kalendářního měsíce, přihlíží se k této změně pro účely příspěvku na bydlení až od následujícího kalendářního měsíce. To platí i v případě, že osoba společně posuzovaná, která je v bytě hlášena k trvalému pobytu, změní tento pobyt v průběhu kalendářního měsíce nebo se stane vlastníkem nebo nájemcem tohoto bytu.

§ 25

Výše příspěvku na bydlení

(1) Výše příspěvku na bydlení činí za kalendářní měsíc rozdíl mezi částkou nákladů na domácnost rodiny a podílem, v jehož čitateli je součin částky nákladů na domácnost rodiny a rozhodného příjmu rodiny a ve jmenovateli součin částky životního minima rodiny a koeficientu 1,60.

(2) Pokud rozhodný příjem rodiny, z něhož se vychází při stanovení podílu podle odstavce 1, nedosahuje částky životního minima rodiny, započítává se pro stanovení výše příspěvku na bydlení jako rozhodný příjem rodiny částka odpovídající životnímu minimu této rodiny.

§ 26
zrušen

HLAVA PÁTÁ
RODIČOVSKÝ PŘÍSPĚVEK

^{47a)} § 717 občanského zákoníku.

^{47b)} § 703 občanského zákoníku.

Podmínky nároku na rodičovský příspěvek

§ 30

1. (1) Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně celodenně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě

- c) do čtyř let věku, nebo
- d) do sedmi let věku, jde-li o dítě, které je dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené.

2. (2) Podmínka nároku na rodičovský příspěvek po celý kalendářní měsíc podle odstavce 1 se považuje za splněnou i v kalendářním měsíci, v němž

- a) se dítě narodilo,
- b) rodič měl po část měsíce z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem,
- c) osoba dítě převzala do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu (§ 7 odst. 12),
- d) dítě dovršilo věk uvedený v odstavci 1,
- e) dítě nebo rodič zemřeli.

(3) Rodičovský příspěvek náleží, jestliže

- e) dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku nejvýše pět kalendářních dnů v kalendářním měsíci; za návštěvu dítěte v jeslích, mateřské škole nebo jiném obdobném zařízení pro děti předškolního věku v kalendářním dnu se rozumí každý den, kdy dítě jesle, mateřskou školu nebo uvedené zařízení navštíví, bez ohledu na délku doby trvání návštěvy,
- f) dítě pravidelně navštěvuje léčebně rehabilitační zařízení nebo speciální mateřskou školu nebo jesle se zaměřením na vady zraku, sluchu, řeči a na děti tělesně postižené a mentálně retardované v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně,
- g) dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené pravidelně navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně,
- h) dítě navštěvuje jesle, mateřskou školu nebo jiné obdobné zařízení pro děti předškolního věku v rozsahu nepřevyšujícím čtyři hodiny denně a jestliže stupeň zdravotního postižení zraku nebo sluchu obou rodičů (osamělého rodiče) je v rozsahu 50% a více (§ 9).

(4) Je-li rodič pobírající rodičovský příspěvek nebo dítě, které zakládá nárok na rodičovský příspěvek, ze zdravotních důvodů v ústavní péči zdravotnického zařízení déle než tři kalendářní měsíce, rodičovský příspěvek nenáleží od čtvrtého kalendářního měsíce trvání této skutečnosti.

3. (5) Při péči o totéž dítě náleží rodičovský příspěvek jen jednou, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů, a je-li v rodině více dětí zakládajících nárok na rodičovský příspěvek, náleží při péči o tyto děti rodičovský příspěvek jen jednomu z rodičů, a to rodiči určenému na základě dohody rodičů. Nedohodnou-li se rodiče, určí úřad státní sociální podpory, který o rodičovském příspěvku rozhoduje, kterému z rodičů se rodičovský příspěvek přizná. Jestliže v rodině [§ 7 odst. 2 písm. b)] došlo v kalendářním měsíci k zániku nároku na rodičovský příspěvek proto, že dítě dovršilo věk uvedený v odstavci 1, a v témže kalendářním měsíci vznikl nárok na rodičovský příspěvek

z důvodu péče o další dítě, náleží rodičovský příspěvek v tomto kalendářním měsíci jen jednou; o výplatě rodičovského příspěvku v tomto případě platí obdobně věta první a druhá.

(6) Rodičovský příspěvek rodiči nenáleží, není-li dále stanoveno jinak, jestliže v rodině jeden z rodičů má z dávek nemocenského pojištění nárok po celý kalendářní měsíc na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, a to v době ode dne narození dítěte.

§ 31

(1) Rodičem se pro účely rodičovského příspěvku rozumí též osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Za dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů se považuje dítě osvojené, dítě, jež bylo převzato do této péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, dítě, jehož rodič zemřel, a dítě manžela.

(2) Podmínka osobní celodenní péče se též považuje za splněnou, jestliže rodič zajistil péči o dítě jinou zletilou osobou, nejde-li o případy uvedené v § 30 odst. 3 písm. a) v době, kdy je

- a) výdělečně činný,
- b) žákem nebo studentem soustavně se připravujícím na budoucí povolání (§ 12 až 15), nejde-li o studium po dobu výkonu vojenské základní (náhradní) služby, civilní služby nebo za trvání služebního poměru příslušníků ozbrojených sil.

§ 32

Výše rodičovského příspěvku

(1) Výše rodičovského příspěvku činí za kalendářní měsíc součin částky na osobní potřeby rodiče, který má na rodičovský příspěvek nárok, a koeficientu 1,10.

(2) Jestliže rodič pobírající rodičovský příspěvek v době, kdy pečuje o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek, má po celý kalendářní měsíc z dávek nemocenského pojištění nárok na peněžitou pomoc v mateřství, peněžitou pomoc nebo nemocenské poskytované v souvislosti s porodem, jejichž výše je nižší než výše rodičovského příspěvku, náleží rodičovský příspěvek ve výši rozdílu mezi tímto příspěvkem a uvedenými dávkami. Má-li rodič pobírající rodičovský příspěvek v době, kdy pečuje o dítě zakládající nárok na rodičovský příspěvek, nárok na dávky nemocenského pojištění uvedené v předchozí větě jen po část kalendářního měsíce, náleží rodičovský příspěvek ve výši podle odstavce 1.

HLAVA ŠESTÁ ZAOPATŘOVACÍ PŘÍSPĚVEK

§ 33

Podmínky nároku na zaopatřovací příspěvek

(1) Nárok na zaopatřovací příspěvek má, koná-li muž vojenskou základní nebo náhradní službu nebo vojenské cvičení v Armádě České republiky nebo v Hradní strážci nebo civilní službu (dále jen "služba" a "voják") a voják nemá po dobu služby nárok na náhradu mzdy, platu nebo jiného příjmu podle zvláštních předpisů,

- a) nezaopatřené dítě vojáka; za dítě vojáka se považuje dítě vlastní (osvojené) a dítě převzaté vojákem do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,

b) manželka vojáka, která pečuje o dítě ve věku do čtyř let, popřípadě o dítě ve věku do sedmi let, jde-li o dítě dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě těžce zdravotně postižené, nebo která je plně invalidní anebo z jiného vážného důvodu není výdělečně činná; za vážný důvod, pro který manželka vojáka nemůže být výdělečně činná, se považuje zejména soustavná příprava na budoucí povolání a péče o dítě předškolního věku starší čtyř let, pokud ji nelze zajistit jinak.

(2) Pro nárok na zaopatřovací příspěvek platí odstavec 1 obdobně, koná-li službu žena.

§ 34

Výše zaopatřovacího příspěvku

Výše zaopatřovacího příspěvku náležejícího osobám uvedeným v § 33 odst. 1 písm. a) a b) činí za kalendářní měsíc součin částky na osobní potřeby oprávněné osoby a koeficientu 0,67.

§ 35

Výplata zaopatřovacího příspěvku

Pro výplatu zaopatřovacího příspěvku podle § 33 odst. 1 písm. a) platí § 19 obdobně.

* * *

ČÁST ČTVRTÁ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ O DÁVKÁCH

HLAVA PRVNÍ

Díl první

Nárok na dávku a její výplatu

§ 49

(1) Nárok na dávku vzniká dnem splnění všech podmínek stanovených tímto zákonem.

(2) Nárok na výplatu dávky vzniká splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na dávku a na její výplatu a podáním žádosti o přiznání dávky.

§ 50

Podmínkou nároku na výplatu dávky je písemný souhlas oprávněné osoby a společně s ní posuzovaných osob (§ 7) s tím, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily orgánům státní sociální podpory a Ministerstvu práce a sociálních věcí, pokud o dávce rozhodují, vyplácí ji nebo kontrolují, výši příjmu těchto osob, skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, nepříznivý zdravotní stav, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu a další údaje, které tvoří náležitosti žádosti podle § 68, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě. Mělo-li nezaopatřené dítě nárok na dávku před dovršením zletilosti, náleží mu výplata dávky po dovršení zletilosti, udělí-li takové dítě písemný souhlas podle věty první. Věta druhá platí obdobně pro nárok na výplatu rodičovského příspěvku rodiče po dovršení 16 let.

§ 51

(1) Pro nárok na výplatu přídatku na dítě se prokazuje výše rozhodných příjmů. Náleží-li výplata přídatku na dítě za září, náleží výplata této dávky za dobu po 30. září, jen jestliže do uvedeného data je prokázána výše rozhodných příjmů pro nárok na tuto dávku po 30. září. Nejsou-li prokázány rozhodné příjmy podle věty první, výplata přídatku na dítě se zastaví od splátky následující po splátce této dávky náležející za kalendářní měsíc, do jehož konce je třeba prokázat výši příjmů pro její výplatu na období po 30. září. Neprokáže-li se rozhodný příjem ani do 31. října bezprostředně následujícího po dni 30. září, do něhož měla být výše rozhodných příjmů prokázána, nárok na přídatok na dítě dnem 1. listopadu téhož roku zaniká. Prokáže-li se nárok na výplatu přídatku na dítě za dobu, za kterou výplata této dávky podle tohoto odstavce nenáležela, přídatok na dítě se doplatí zpětně za dobu, kdy se tato dávka nevyplácela. Prokáže-li se nárok na přídatok na dítě za dobu po zániku nároku na tuto dávku podle tohoto odstavce, nárok na přídatok na dítě opětovně vznikne zpětně za celou dobu, za níž byly podmínky pro nárok splněny. Zpětně lze přídatok na dítě podle věty páté a šesté přiznat nejdéle na dobu stanovenou v § 54 odst. 2 větě první.(2) Sociální příplatek a příspěvek na bydlení se přiznávají na období od 1. července do 30. června následujícího kalendářního roku nebo v rámci tohoto období na dobu kratší, jsou-li splněny podmínky nároku na tyto dávky jen po tuto kratší dobu. Dávky náležející podle věty první se v rámci uvedeného období vyplácejí vždy po období kalendářního čtvrtletí nebo v rámci tohoto kalendářního čtvrtletí po dobu kratší, trval-li nárok na dávku jen po kratší dobu, než je kalendářní čtvrtletí. Je-li sociální příplatek nebo příspěvek na bydlení vyplácen k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí, náleží jejich výplata v bezprostředně následujícím kalendářním čtvrtletí, jen jestliže nejpozději do konce prvního kalendářního měsíce tohoto následujícího kalendářního čtvrtletí se prokáže výše rozhodných příjmů za kalendářní čtvrtletí, k jehož poslednímu dni byla dávka vyplacena. Neprokáže-li se rozhodný příjem podle věty třetí, zastaví se výplata sociálního příplatku a příspěvku na bydlení od splátky náležející za kalendářní měsíc, do jehož konce je třeba prokázat výši příjmů pro výplatu sociálního příplatku a příspěvku na bydlení na následující kalendářní čtvrtletí. Neprokáže-li se rozhodný příjem ani do konce kalendářního čtvrtletí, za které by se měly uvedené dávky vyplácet, nárok na sociální příplatek a příspěvek na bydlení zaniká. Ustanovení věty třetí až páté neplatí, jde-li o sociální příplatek a příspěvek na bydlení vyplácený k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí končícího dnem 30. června. Prokáže-li se nárok na výplatu sociálního příplatku a příspěvku na bydlení za dobu, za kterou výplata těchto dávek podle tohoto odstavce nenáležela, nebo prokáže-li se nárok na sociální příplatek a příspěvek na bydlení za dobu zániku nároku na tyto dávky podle tohoto odstavce, postupuje se obdobně podle odstavce 1 věty páté až sedmé.

(3) Splňuje-li oprávněná osoba po část kalendářního měsíce nárok na dávku podle tohoto zákona v nižší výměře a po část tohoto kalendářního měsíce nárok na tutéž dávku ve vyšší výměře, náleží za kalendářní měsíc dávka ve výši odpovídající vyšší výměře dávky.

(4) Splňuje-li oprávněná osoba podmínky nároku na dávky uvedené v § 2 písm. a), § 2 písm. b) č. 2, § 36 písm. a) nebo § 36 písm. b) jen po část kalendářního měsíce, náleží tyto dávky ve výši, v jaké náleží za kalendářní měsíc.

(5) Nedosahují-li dávky za kalendářní měsíc částky 50 Kč, náležejí v této částce.

* * *

Díl třetí Výplata dávek

§ 57

(1) Dávky uvedené v § 2 písm. a), § 2 písm. b) bodu 1, § 2 písm. b) bodu 2, § 36 písm. a) a § 36 písm. b) se vyplácejí měsíčně, a to po uplynutí kalendářního měsíce, za který náležely, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto měsíci. Nedosahuje-li dávka částky 100 Kč měsíčně, vyplácí se po uplynutí kalendářního čtvrtletí, za které dávka náležela, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto kalendářním čtvrtletí. Úřad státní sociální podpory se může dohodnout s příjemcem dávky, že bude dávku, která nedosahuje částky 100 Kč měsíčně, vyplácet za delší období, než je uvedeno v předchozí větě; sjednané delší období nesmí přesáhnout dobu jednoho roku a dávka se v takovém případě vyplatí nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po tomto období.

(2) Dávky uvedené v § 2 písm. b) bodu 4, § 2 písm. b) bodu 5, § 36 písm. c) a § 36 písm. d) se vyplácejí nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla dávka přiznána.

(3) zrušen

(4) Výše dávky se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

§ 58

(1) Dávky vyplácí úřad státní sociální podpory, který je příslušný k rozhodování o dávkách.

(2) Dojde-li v době, ve které je vyplácena dávka uvedená v § 2 písm. a), § 2 písm. b) bodu 1, § 2 písm. b) bodu 2, § 36 písm. a) a § 36 písm. b) ke změně místa, kde je oprávněná osoba hlášena k trvalému pobytu, zastaví úřad státní sociální podpory, který byl před touto změnou k výplatě dávky příslušný, výplatu dávky, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž se o změně trvalého pobytu oprávněné osoby dozvěděl. Úřad státní sociální podpory uvedený v předchozí větě předá úřadu státní sociální podpory příslušnému podle místa trvalého pobytu oprávněné osoby podklady, na jejichž základě byla dávka přiznána. Příslušný úřad státní sociální podpory vyplácí dávku od měsíční splátky následující po měsíci, v němž byla výplata dávky zastavena.

(3) Dávka se poukazuje na účet příjemce u banky v České republice nebo se vyplácí v hotovosti. Oprávněná osoba je povinna v žádosti uvést, kterým z uvedených způsobů jí má být dávka vyplácena. Požádá-li příjemce dávky o změnu způsobu výplaty dávky, je úřad státní sociální podpory povinen provést změnu způsobu výplaty dávky od kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla žádost o změnu výplaty doručena.

§ 59

(1) Příjemcem dávky je oprávněná osoba. Namísto oprávněné osoby je příjemcem dávky

- a) zákonný zástupce oprávněné osoby, pokud nejde o případy uvedené v písmenech b) až d),
- b) jiná osoba, jíž byla nezletilá oprávněná osoba svěřena do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu, pokud nejde o případy uvedené v písmenech c) a d),
- c) osoba, která má nezletilou oprávněnou osobu v přímém zaopatření, jde-li o výplatu dávky podle § 19 odst. 2, § 28 odst. 6 nebo § 35, nejde-li o případ uvedený v písmenu d),
- d) ústav (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, je-li nezletilá oprávněná osoba v plném přímém zaopatření tohoto ústavu (zařízení).

(2) Úřad státní sociální podpory namísto příjemců dávky uvedených v odstavci 1 ustanoví zvláštního příjemce v případech, kdy by se výplatou dávky dosavadnímu příjemci zřejmě nedosáhlo účelu, kterému má dávka sloužit, nebo kdyby tím byly poškozeny zájmy osob, které je příjemce dávky povinen vyživovat, anebo nemůže-li oprávněná osoba výplatu přijímat. Souhlas oprávněné osoby s ustanovením zvláštního příjemce se vyžaduje jen v případech, že oprávněná osoba nemůže výplatu přijímat.

(3) Osoby a ústav (zařízení) uvedené v odstavci 1 písm. a) až d) a zvláštní příjemce jsou povinni dávku použít ve prospěch oprávněné osoby. Zvláštní příjemce ustanovený oprávněné osobě, která nemůže výplatu přijímat, používá dávku podle pokynů oprávněné osoby.

(4) Jde-li o příspěvek na bydlení, je zvláštní příjemce oprávněn dávku použít bez souhlasu oprávněné osoby k úhradě nedoplatku nájemného z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu.

(5) Úřad státní sociální podpory může ustanovit zvláštním příjemcem jen fyzickou nebo právnickou osobu, která s ustanovením souhlasí.

§ 60

Dávky se do ciziny nevyplácejí.

HLAVA DRUHÁ

Díl první

Povinnost a odpovědnost oprávněné osoby,
příjemce dávky a osoby společně posuzované

§ 61

(1) Příjemce dávky je povinen písemně ohlásit příslušnému úřadu státní sociální podpory do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na dávku, její výši nebo výplatu.

(2) Byl-li příjemce dávky vyzván příslušným orgánem státní sociální podpory, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, je povinen této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do osmi dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální podpory delší lhůtu; neučiní-li tak v určené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, dávka může být odejmuta nebo nepřiznána, jestliže příjemce byl ve výzvě na tento následek prokazatelně upozorněn.

(3) Osoba společně posuzovaná je povinna v souvislosti s řízením o dávce

- a) osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu,
- b) písemně ohlásit úřadu státní sociální podpory změny ve skutečnostech, které osvědčila podle písmene a),
- c) udělit písemný souhlas podle § 50.

(4) Osoba společně posuzovaná je povinna splnit povinnosti uvedené v odstavci 3 písm. a) a c) na požádání oprávněné osoby. Pokud osoba společně posuzovaná odmítne splnit povinnosti uvedené v odstavci 3 písm. a) a c), je úřad státní sociální podpory povinen vyzvat společně posuzovanou osobu, aby tyto povinnosti splnila do osmi dnů ode dne vyzvání; úřad státní sociální podpory může s osobou společně posuzovanou dohodnout pro splnění uvedených povinností dobu delší než osm dnů. Povinnost uloženou v odstavci 3 písm. b) je osoba společně posuzovaná povinna splnit do osmi dnů ode dne, kdy ke změně skutečností došlo.

(5) Je-li dávka nebo její výše podmíněna nepříznivým zdravotním stavem oprávněné osoby nebo společně posuzované osoby, jsou oprávněná osoba nebo tato společně posuzovaná osoba povinny podrobit se vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření, jsou-li příslušným orgánem státní sociální podpory k tomu vyzvány, a to ve lhůtě stanovené orgánem, který uvedenou povinnost uložil. Výplata dávky může být zastavena, nebo dávka může být odejmuta jestliže se osoba, jejíž zdravotní stav je třeba zjistit, nepodrobí vyšetření zdravotního stavu nebo jinému odbornému vyšetření a příjemce dávky byl ve výzvě na tento následek upozorněn.

(6) Úřad státní sociální podpory, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, nebo krajský úřad nebo Magistrát hlavního města Prahy v případě, že jsou příslušní k rozhodování ve věcech státní sociální podpory, mohou osobě společně posuzované uložit pokutu až do výše 10 000 Kč za porušení povinností uvedených v odstavcích 3 až 5. Pokutu nelze uložit, jestliže osobě společně posuzované vznikla pro nesplnění uvedených povinností povinnost nahradit přeplatek na dávce podle § 62 odst. 2 a 3. Pro vybírání a vymáhání pokuty platí § 65 odst. 6 věta první obdobně.

§ 62

(1) Příjemce dávky, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, nebo jinak způsobil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen částky neprávem přijaté vrátit; to neplatí jde-li o přeplatek na rodičovském příspěvku. Jestliže byl rodiči vyplacen rodičovský příspěvek a nebyly přitom splněny podmínky nároku na tento příspěvek nebo zanikl-li nárok na rodičovský příspěvek proto, že mu náleží příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu podle zvláštního právního předpisu,^{48c)} je rodič povinen vrátit úřadu státní sociální podpory vyplacené částky rodičovského příspěvku, které mu nenáležely.

(2) Jestliže osoba s oprávněnou osobou společně posuzovaná způsobilá, že dávka byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, a v důsledku toho vznikl přeplatek na dávce, je tato osoba povinna jej nahradit.

(3) Jestliže oprávněná osoba i osoba společně s ní posuzovaná způsobilý přeplatek na dávce, odpovídají za vrácení přeplatku na dávce společně a nerozdílně. Oprávněná osoba a osoba s ní společně posuzovaná se vzájemně vypořádají podle míry zavinění. Spory o vzájemném vypořádání mezi těmito osobami rozhodují soudy.^{48e)48d)} Podle tohoto ustanovení se postupuje, nejde-li o případ uvedený v § 63a odst. 2.

(4) Nárok na vrácení dávky poskytnuté neprávem nebo v nesprávné výši zaniká uplynutím tří let ode dne, kdy byla dávka vyplacena. Tříletá lhůta neplyne po dobu řízení o opravném prostředku nebo o žalobě, po dobu řízení a provádění výkonu rozhodnutí, nebo kdy jsou na úhradu přeplatku prováděny srážky z dávky nebo příjmu nebo kdy jsou placeny splátky na základě dohody o uznání dluhu. Pro vrácení poměrné části příspěvku na zakoupení motorového vozidla platí lhůta uvedená v § 42 odst. 4.

(5) Povinnost vrátit přeplatek nevzniká, jestliže tento přeplatek nepřesahuje částku 100 Kč u jednoho druhu dávky.

(6) O povinnosti vrátit dávku nebo její část podle odstavců 1 až 3 rozhoduje úřad státní sociální podpory, který dávku vyplácí nebo naposledy vyplácel. Částky neprávem přijaté mohou být sráženy též z běžně vyplácené nebo později přiznané dávky, a to i v případě, že jde o jinou dávku podle tohoto zákona, než na jaké vznikl přeplatek; přitom platí obdobně předpisy o výkonu soudních rozhodnutí srážkou ze mzdy.^{48d)48e)}

Díl druhý

Povinnosti státních orgánů a dalších osob

§ 63

(1) Státní orgány, další právnické osoby a fyzické osoby, vyjma příjemců dávek, oprávněných osob a osob společně posuzovaných (§ 61), osoby jsou povinny na výzvu příslušného orgánu státní sociální podpory, který o dávce rozhoduje nebo ji vyplácí, nebo na požádání žadatele o dávku a osoby společně posuzované, sdělit bezplatně údaje rozhodné

^{48c)}- § 81 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění zákona č. 213/2002 Sb.

^{48e) 48d)} § 9 odst. 2 písm. k) občanského soudního řádu.

^{48d) 48c)} § 299 a 317 občanského soudního řádu.

podle tohoto zákona pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu; jde-li však o údaje týkající se zdravotního stavu vyžádané orgánem státní sociální podpory a nejde o případy uvedené v § 9, platí o úhradě zdravotních výkonů ve zdravotnickém zařízení zvláštní předpisy.¹⁹⁾

(2) Jestliže státní orgány a osoby uvedené v odstavci 1 mohou sdělit údaje rozhodné podle tohoto zákona pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu jen za podmínky, že byly pro sdělení takových údajů zbaveny mlčenlivosti, má se za to, že jsou pro případ uvedených údajů mlčenlivosti zbaveny, jestliže jim úřad státní sociální podpory písemně sdělil, že osoba, již se takové údaje týkají, dala podle § 50 písemný souhlas k tomu, aby státní orgány a další právnické a fyzické osoby sdělily úřadu státní sociální podpory uvedené údaje.

(3) Ministerstvo práce a sociálních věcí je správcem informačního systému o dávkách státní sociální podpory a jejich výši, o poživatelích těchto dávek a žadatelích o tyto dávky a osobách s nimi společně posuzovaných. Údaje z tohoto informačního systému sděluje ostatním orgánům státní sociální podpory v souvislosti s řízením o dávkách státní sociální podpory, a to v rozsahu nezbytném pro provádění státní sociální podpory. Státní orgány a další právnické a fyzické osoby jsou povinny poskytovat Ministerstvu práce a sociálních věcí údaje ze svých informačních systémů, jedná-li se o údaje nezbytné pro vedení informačního systému o dávkách státní sociální podpory, a to způsobem a ve lhůtách určených Ministerstvem práce a sociálních věcí. Orgány státní sociální podpory jsou oprávněny zpracovávat údaje potřebné pro rozhodování o dávkách státní sociální podpory a jejich výplatu včetně osobních údajů, a to v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup a zároveň zajišťujícím ochranu osobních údajů.

(4) Ministerstvo práce a sociálních věcí zajišťuje pro provádění zákona na vlastní náklady aplikační program automatizovaného zpracování údajů, potřebný pro rozhodování o dávkách, jejich výplatu a jejich kontrolu a poskytuje tento aplikační program orgánům státní sociální podpory. Orgány státní sociální podpory jsou povinny při řízení o dávkách, při jejich výplatě a kontrole tyto aplikační programy používat.

(5) Ministerstvo vnitra poskytuje Ministerstvu práce a sociálních věcí a orgánům státní sociální podpory pro účely státní sociální podpory z informačního systému evidence obyvatel^{19a)} tyto údaje:

- a) jméno, příjmení, případně jejich změnu, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) pohlaví a jeho změnu,
- d) obec a okres narození; u občana, který se narodil v cizině, pouze stát narození,
- e) rodné číslo,
- f) státní občanství,
- g) adresu místa trvalého pobytu včetně předchozích adres místa trvalého pobytu,
- h) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místu trvalého pobytu,
- i) zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům,
- j) zákaz pobytu a dobu jeho trvání,
- k) rodné číslo otce, matky, popřípadě jiného zákonného zástupce; v případě, že jeden z rodičů nemá rodné číslo, uvede se datum jeho narození,
- l) rodné číslo manžela nebo jméno a příjmení manžela, je-li manželem cizinec, který nemá přiděleno rodné číslo,
- m) rodné číslo dítěte,
- n) datum, místo a okres úmrtí; u občana, který zemřel v cizině, pouze stát úmrtí,
- o) osvojení dítěte.

¹⁹⁾ § 2 odst. 4 zákona ČNR č. 550/1991 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění, ve znění zákona č. 161/1993 Sb. a zákona č. 59/1995 Sb.

^{19a)} § 3 odst. 2 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel).

(6) Informace uvedené v odstavci 5 poskytuje Ministerstvo vnitra v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 63a

Odpovědnost dalších fyzických nebo právnických osob

(1) Jestliže další fyzická nebo právnická osoba (§ 63 odst. 1) nepředložily na výzvu orgánu státní sociální podpory údaje potřebné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu nebo jestliže tyto údaje byly nesprávné, a v důsledku toho vznikl přeplatek na dávce, jsou další fyzické nebo právnické osoby povinny jej nahradit. Ustanovení § 62 odst. 4 a 5 a odst. 6 věta první platí zde obdobně.

(2) Jestliže přeplatek na dávce způsobily osoby uvedené v odstavci 1 a osoby uvedené v § 61, odpovídají úřadu státní sociální podpory, který dávku vyplatil, za vrácení přeplatku na dávce společně a nerozdílně. Ustanovení § 62 odst. 3 věta druhá a třetí a odst. 4 a 5 platí zde obdobně.

§ 64

(1) Zaměstnanci státu, města Brna, Ostravy a Plzně, městských částí hlavního města Prahy určených Statutem hlavního města Prahy a krajského úřadu zařazení do orgánů státní sociální podpory a zaměstnanci Ministerstva práce a sociálních věcí jsou povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, se kterými se seznámili při provádění státní sociální podpory nebo v přímé souvislosti s ním, pokud se dále nestanoví jinak. Tato povinnost trvá i po skončení pracovního vztahu. Povinnosti zachovávat mlčenlivost mohou být zaměstnanci uvedených orgánů zproštěni pouze tím, v jehož zájmu tuto povinnost mají, a to písemně s uvedením rozsahu a účelu.

(2) Údaje týkající se oprávněných osob nebo příjemců dávky, státních orgánů nebo jiných fyzických nebo právnických osob, které se orgány uvedené v odstavci 1 při své činnosti dozvědí, sdělují jiným subjektům, jen stanoví-li tak zvláštní zákon²⁰⁾ nebo tento zákon; jinak mohou tyto údaje sdělit jiným subjektům jen se souhlasem oprávněné osoby nebo příjemce dávky, státního orgánu nebo jiných fyzických nebo právnických osob.

(3) Orgány uvedené v odstavci 1 jsou povinny na žádost poskytovat

- a) orgánům sociálního zabezpečení⁴⁹⁾ a obecním úřadům údaje potřebné pro rozhodování o dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění a o dalších sociálních dávkách a orgánům sociálního zabezpečení posuzujícím zdravotní stav podle § 9 odst. 2 písm. a) a b) údaje o nezaopatřenosti dítěte, obecním úřadům a krajským úřadům a Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí údaje potřebné pro účely sociálně-právní ochrany dětí,^{49a)} obecním úřadům a krajským úřadům údaje potřebné pro rozhodování o dávkách sociální péče,
- b) správcům daně z příjmů⁵⁰⁾ údaje potřebné k vyměření a vymáhání daní,

²⁰⁾ Například § 128 občanského soudního řádu, ve znění zákona č. 519/1991 Sb., a § 8 trestního řádu, ve znění zákona č. 178/1990 Sb., zákona č. 558/1991 Sb. a zákona č. 292/1993 Sb.

⁴⁹⁾ § 3 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 307/1993 Sb.

Zákon ČNR č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 125/1990 Sb., zákona ČNR č. 210/1990 Sb., zákona ČNR č. 425/1990 Sb., zákona ČNR č. 459/1990 Sb., zákona ČNR č. 9/1991 Sb., zákona ČNR č. 144/1991 Sb., zákona ČNR č. 582/1991 Sb., zákona č. 84/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., nálezu Ústavního soudu ČR č. 72/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb. a zákona č. 238/1995 Sb.

^{49a)} Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰⁾ § 1 zákona ČNR č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, ve znění zákona č. 325/1993 Sb. a zákona č. 85/1994 Sb.

- c) zdravotním pojišťovnám⁵¹⁾ údaje potřebné pro stanovení pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- d) úřadům práce⁵²⁾ údaje potřebné pro nároky vyplývající z předpisů o zaměstnanosti,
- e) orgánům činným v trestním řízení⁵³⁾ údaje potřebné pro trestní řízení,
- f) soudům a správním orgánům údaje potřebné pro občanské soudní řízení a správní řízení,
- g) orgánům oprávněným podle zvláštního zákona⁵⁴⁾ ke kontrole činností orgánů uvedených v odstavci 1 údaje potřebné k provádění této kontroly,
- h) Českému statistickému úřadu údaje potřebné pro vedení statistických registrů, s výjimkou údajů týkajících se jednotlivých osob.

(4) Orgány státní sociální podpory jsou povinny

- a) Ministerstvu práce a sociálních věcí poskytovat informace v případech vyřizování stížností a zobecněné informace a souhrnné údaje, s výjimkou jmenných údajů, které orgán státní sociální podpory získá při své činnosti; tím není dotčena povinnost podle § 63 odst. 3,
- b) na žádost poskytovat orgánům oprávněným podle zvláštního zákona ke kontrole činnosti orgánů provádějících státní sociální podporu informace potřebné k provádění této kontroly.

(5) Úřady státní sociální podpory jsou povinny poskytovat informace a údaje uvedené v odstavci 4 písm. a) též příslušnému krajskému úřadu a Magistrátu hlavního města Prahy.

(6) Zobecněné informace a souhrnné údaje, které Ministerstvo práce a sociálních věcí a orgány státní sociální podpory získají při své činnosti, mohou být bez uvedení konkrétních jmenných údajů využívány zaměstnanci těchto orgánů při vědecké, publikační a pedagogické činnosti nebo Ministerstvem práce a sociálních věcí pro analytickou a koncepční činnost.

(7) Úřad státní sociální podpory, který je příslušný k rozhodování o dávce, je povinen na žádost fyzické nebo právnické osoby, která prokáže, že má vůči jiné osobě podle pravomocného a vykonatelného rozhodnutí splatnou pohledávku, sdělit písemně, zda tato jiná osoba je poživitelem dávky podle tohoto zákona a v jaké výši je tato dávka vyplácena.

Díl třetí § 65

Kontrolní činnost

(1) Orgány státní sociální podpory, které o dávce rozhodují nebo ji vyplácí, popřípadě orgány státní sociální podpory příslušné rozhodovat, mají právo přezkoumat správnost a úplnost podkladů předložených právnickými a fyzickými osobami uvedenými v § 63 v řízení o dávce státní sociální podpory. Právo přezkoumat správnost a úplnost podkladů podle věty první se nevztahuje na podklady předložené jinými státními orgány.

(2) Zaměstnanci zařazení v orgánech státní sociální podpory uvedených v odstavci 1 větě první pověřeni provedením kontroly mají oprávnění kontrolovat u právnických nebo fyzických osob plnění povinností uložených v § 63; za tím účelem jsou právnické nebo fyzické osoby uvedené v § 63 povinny umožnit nahlížet do potřebných dokladů a poskytovat uvedeným zaměstnancům potřebnou součinnost. Jde-li o banky, týká se oprávnění kontrolovat

⁵¹⁾ § 1 zákona ČNR č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky. Zákon ČNR č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, ve znění zákona ČNR č. 10/1993 Sb., zákona ČNR č. 15/1993 Sb., zákona č. 60/1995 Sb., zákona č. 149/1996 Sb. a zákona č. 48/1997 Sb.

⁵²⁾ § 2 zákona ČNR č. 9/1991 Sb.

⁵³⁾ § 12 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění zákona č. 558/1991 Sb., zákona č. 25/1993 Sb., zákona č. 292/1993 Sb., zákona č. 154/1994 Sb. a zákona č. 152/1995 Sb.

⁵⁴⁾ § 3 zákona č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 224/1994 Sb., zákona č. 58/1995 Sb. a zákona č. 296/1995 Sb.

podle věty první jen povinností, které banka plní podle § 63 jako zaměstnavatel osoby, jejíž údaje se pro nárok nebo výši dávky zjišťují.

(3) Zaměstnancům právnických nebo fyzických osob uvedených v § 63, kteří nesplní nebo poruší povinnosti uložené v odstavci 2, může zaměstnanec zařazený v orgánu státní sociální podpory uvedeném v odstavci 1 pověřený provedením kontroly uložit pořádkovou pokutu až do výše 2 000 Kč, a to i opětovně. Pořádkovou pokutu lze uložit ve lhůtě jednoho roku ode dne, kdy k nesplnění povinnosti došlo.

(4) Za porušení povinností uvedených v § 63 jsou orgány státní sociální podpory, které o dávce rozhodují nebo ji vyplácí, oprávněny uložit právníkové nebo fyzické osobě uvedené v § 63 pokutu až do výše 250 000 Kč a při opětovném porušení povinností, za jejichž nesplnění nebo porušení již byla pokuta uložena, pokutu až do částky 500 000 Kč.

(5) Pokutu podle odstavce 4 lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy se příslušný orgán státní sociální podpory dozvěděl o porušení povinností, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k jejich porušení došlo.

(6) Pokuty uložené podle tohoto zákona vybírá a vymáhá orgán, který pokutu uložil. Výnosy z pokut uložených úřady práce jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, výnosy z pokut uložených orgány měst Brno, Ostrava, Plzeň a hlavního města Prahy jsou příjmem rozpočtu města, jehož orgán pokutu uložil, a výnosy z pokut uložených krajskými úřady jsou příjmem rozpočtu kraje, který pokutu uložil.

HLAVA TŘETÍ ORGANIZACE A ŘÍZENÍ

Díl první

§ 66

Orgány rozhodující o dávkách

- (1) O dávkách rozhodují úřady státní sociální podpory.
- (2) Místní příslušnost úřadu státní sociální podpory se řídí místem, kde je oprávněná osoba hlášena k trvalému pobytu podle zvláštních předpisů, pokud tento zákon nestanoví jinak (§ 3).

Díl druhý

§ 67

Zahájení řízení

(1) Řízení o přiznání dávky se zahajuje na základě písemné žádosti oprávněné osoby podané příslušnému úřadu státní sociální podpory na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí.

(2) Řízení o změně výše již přiznané dávky nebo o jejím odnětí nebo o zastavení její výplaty se zahajuje na návrh oprávněné osoby nebo z moci úředníúřadem státní sociální podpory.

(3) Pokud není oprávněná osoba způsobilá k právním úkonům,⁵⁵⁾ jednájí za ni její zákonní zástupci, není-li dále stanoveno jinak. Je-li nezletilá oprávněná osoba svěřena na základě rozhodnutí příslušného orgánu do péče jiné osoby, zastupuje ji v řízení o dávkách namísto zákonného zástupce tato osoba. Je-li nezletilá oprávněná osoba v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, zastupuje tuto osobu v řízení o dávkách tento ústav (zařízení) v případě, že zákonný zástupce (osoba uvedená ve větě

⁵⁵⁾ § 26 a násl. občanského zákoníku.

druhé) nepožádal o dávku nejpozději do dvou měsíců ode dne, kdy mu byla zaslána písemná výzva úřadu státní sociální podpory, aby o dávku pro nezletilou osobu požádal, nebo v případě, kdy pobyt zákonného zástupce (osoby uvedené ve větě druhé) není znám. Jde-li o rodičovský příspěvek nebo porodné, má právo jednat v řízení o tuto dávku i nezletilý rodič starší 16 let a může mu být tato dávka vyplácena.

§ 68

Náležitosti žádosti

(1) Žádost o dávku musí obsahovat

- a) jméno, příjmení, místo trvalého pobytu, k němuž jsou hlášeny oprávněná osoba a osoby s ní společně posuzované podle § 7, a rodná čísla těchto osob,
- b) souhlas oprávněné osoby a společně s ní posuzovaných osob podle § 50,
- c) určení, jakým způsobem má být dávka vyplácena, popřípadě vyplácena (§ 58 odst. 2),
- d) doklad o výši příjmu oprávněné osoby a společně s ní posuzovaných osob (§ 5) v rozhodném období (§ 6) v případech, kdy je přiznání dávky podmíněno příjmem,
- e) doklad, jde-li o nárok na rodičovský příspěvek, o době pobírání peněžité pomoci v mateřství, peněžité pomoci nebo nemocenského, poskytovaného v souvislosti s porodem, doklad o jejich výši, jde-li o výplatu rodičovského příspěvku ve výši rozdílu mezi rodičovským příspěvkem a uvedenými dávkami nemocenského pojištění, jméno, příjmení, rodné číslo a místo pobytu dítěte, zakládajícího nárok na rodičovský příspěvek, popřípadě potvrzení o návštěvě tohoto dítěte v jeslích, mateřské škole nebo jiném zařízení pro děti předškolního věku nebo děti uvedené v § 30 odst. 3,
- f) skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, je-li to pro nárok na dávku nebo její výši potřebné,
- g) doklad o tom, že byt je užíván na základě nájemní smlouvy nebo na základě vlastnictví k nemovitosti, jde-li o žádost o příspěvek na bydlení,
- h) potvrzení o době trvání služby, jde-li o nárok na zaopatřovací příspěvek,
- i) rozhodnutí o svěřeni dítěte do pěstounské péče, jde-li o nároky na dávky uvedené v § 36, nebo rozhodnutí o ustanovení poručníkem, popřípadě rozhodnutí příslušného orgánu o dočasném svěřeni dítěte do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, jde-li o nároky podle § 43.

(2) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní rok, považuje se za doklad, kterým se příjmy prokazují,

- a) potvrzení, jde-li o příjmy uvedené
 1. v § 5 odst. 1 písm. a) č. 1, 2 a 4 a písm. c) , d) a h),
 2. v § 5 odst. 1 písm. a) č. 3, pokud nejsou zdaněny zvláštní sazbou daně podle zákona o daních z příjmů,
 3. v § 5 odst. 1 písm. b), jedná-li se o příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. k), m), o až r), zb) a zf) a v § 6 odst. 9 písm. k), m), o), s) a u) zákona o daních z příjmů,
 4. v § 5 odst. 1 písm. e), pokud jsou předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů a nejsou zdaněny zvláštní sazbou daně podle zákona o daních z příjmů,
 5. v § 5 odst. 1 písm. e), pokud se neprokazují způsobem uvedeným v č. 4, jedná-li se o příjmy obdobné příjmům uvedeným v č. 1 až 3 a lze je prokázat potvrzením,
- b) prohlášení o výši příjmu, jde-li o ostatní příjmy.

(3) Je-li rozhodným obdobím, za které se zjišťuje rozhodný příjem, kalendářní čtvrtletí, považují se za doklad, kterým se příjmy prokazují,

- a) potvrzení, jde-li o příjmy uvedené
 1. v § 5 odst. 1 písm. a) č. 1, písm. c), d) a h) a příjmy uvedené v § 5 odst. 1 písm. b), jedná-li se o příjmy uvedené v § 4 odst. 1 písm. k), m), o) až r), zb) a zf) a v § 6 odst. 9 písm. k), m), o), s) a u) zákona o daních z příjmů,

2. v § 5 odst. 1 písm. e), jedná-li se o příjmy obdobné příjmům uvedeným v č. 1 a lze je prokázat potvrzením,
b) prohlášení o výši příjmů, jde-li o ostatní příjmy.

(4) Pokud jsou některé z příjmů prokazovány způsobem uvedeným v odstavci 2 písm. b) a v odstavci 3 písm. b), může orgán rozhodující o dávce v případě pochybností požádat o potvrzení o takovém příjmu, nebrání-li tomu vážná překážka.

(5) Potvrzení o přípravě na budoucí povolání pro prokázání nezaopatřenosti dítěte [odstavec 1 písm. f)] se předkládají každoročně vždy nejpozději do 30. září, pokud v jednotlivých případech orgán státní sociální podpory neumožní, že lze potvrzení předložit v pozdějším termínu.

(6) Veškerá písemná podání v řízení o dávkách se předkládají v češtině; listinné doklady v jiných jazycích musí být opatřeny úředním překladem do češtiny, pokud orgán o dávkách rozhodující v odůvodněných případech od tohoto překladu neupustí.

(7) Lze-li skutečnosti uvedené v odstavci 1 ověřit z rozhodnutí příslušných orgánů²¹⁾ nebo z jiných dokladů, nevyžaduje se přiložení potvrzení.

§ 68a

Důkazní prostředky

V řízení o dávkách podle tohoto zákona lze použít k důkazu záznamy na technických nosičích dat, mikrografické záznamy, tištěné produkty optického archivačního systému a tištěné nebo fotografické produkty jiné výpočetní techniky místo originálu listiny, podle jehož obsahu byly pořízeny, pokud z povahy věci nevyplývá, že je třeba předložit originál nebo úředně ověřený opis listiny.

§ 68b

Podání a jiné úkony

Je-li podle tohoto zákona pro podání nebo jiný úkon předepsán tiskopis (§ 67), lze podání nebo jiný úkon učinit

- a) se souhlasem orgánu příslušného v řízení o dávkách též na počítačové sestavě, která má údaje, obsah i uspořádání údajů shodné s předepsaným tiskopisem,
- b) v elektronické podobě a elektronicky podepsat podle zvláštního právního předpisu,^{21a)} pokud Ministerstvo práce a sociálních věcí zveřejnilo příslušný tiskopis v elektronické podobě.

§ 68c

Účastníci řízení

V řízení o dávku podle tohoto zákona jsou účastníky řízení

- a) oprávněná osoba,
- b) příjemce dávky (§ 59),
- c) osoba společně s oprávněnou osobou posuzovaná, další fyzická nebo právnická osoba, jde-li o řízení o přeplatku na dávce podle § 62 a 63a,
- d) fyzická nebo právnická osoba, jde-li o rozhodnutí o ustanovení zvláštního příjemce podle § 59.

§ 69

²¹⁾ Například § 8 odst. 1 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 590/1992 Sb., a § 12 odst. 2 písm. b) zákona ČNR č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, ve znění zákona ČNR č. 272/1992 Sb.

^{21a)} Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů (zákon o elektronickém podpisu).

Vydávání rozhodnutí

(1) Písemné rozhodnutí se vydává jen v případě, že

- a) dávka nebyla přiznána vůbec nebo v požadovaném rozsahu,
- b) dávka byla odejmuta,
- c) výplata dávky byla zastavena, nejde-li o případ uvedený v § 51 odst. 1 a 2 a § 58 odst. 2,
- d) jde o přeplatek na dávce, s výjimkou případu uvedeného v § 62 odst. 5,
- e) přichází v úvahu více oprávněných a úřad státní sociální podpory rozhoduje o tom, komu se bude dávka vyplácet, bude-li okresní úřad rozhodovat podle § 7 odst. 7 nebo o zvláštním příjemci podle § 59,
- f) se rozhoduje o prominutí podmínky trvalého pobytu podle § 3 odst. 3.

(2) Proti rozhodnutí o prominutí podmínky trvalého pobytu podle § 3 odst. 3 se nelze odvolat ani je nelze přezkoumat mimo odvolací řízení.

§ 70

(1) Rozhoduje-li úřad státní sociální podpory o dávce v případech, kdy se nevydává rozhodnutí, je povinen žadateli doručit písemné oznámení o dávce a její výši. Písemné oznámení se nedoručuje, nenáleží-li výplata dávky podle § 51 odst. 1 věty třetí a odst. 2 věty čtvrté. Písemné oznámení o dávce se nedoručuje do vlastních rukou.

(2) Proti postupu uvedenému v odstavci 1 lze uplatnit do 30 dnů ode dne výplaty první splátky dávky po jejím přiznání nebo ode dne výplaty dávky po jejím přiznání námitky.

(3) Námitky se podávají písemně u příslušného úřadu státní sociální podpory, který dávku přiznal. Úřad státní sociální podpory vydá do 30 dnů ode dne, kdy mu námitky došly, rozhodnutí o dávce.

§ 71

(1) Rozhodnutí vydaná podle tohoto zákona ve správním řízení

- a) úřady práce, Magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně přezkoumává krajský úřad,
- b) úřady městských částí hlavního města Prahy přezkoumává Magistrát hlavního města Prahy.

(2) Odvolání nemá odkladný účinek.

§ 72

Náklady řízení

Orgány státní sociální podpory a Ministerstvo práce a sociálních věcí nemají nárok na náhradu nákladů vzniklých v řízení o dávkách.

§ 72a

Správní rozhodnutí vydaná orgány státní sociální podpory vykonávají tyto orgány, pokud není podán návrh na soudní výkon rozhodnutí; výkon rozhodnutí provádí ten orgán státní sociální podpory, který vydal rozhodnutí v prvním stupni řízení.

§ 73

V řízení podle tohoto zákona se postupuje podle obecných předpisů o správním řízení,²²⁾ pokud se v tomto zákoně nestanoví jinak.

§ 73a

Soudní přezkum

²²⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí o prominutí podmínky trvalého pobytu podle § 3 odst. 3.

§ 73b

(1) Pro výkon přenesené působnosti Magistráty měst Brna, Ostravy a Plzně na úseku státní sociální podpory platí zákon o obcích (obecní zřízení)^{22a)} a pro výkon přenesené působnosti orgány hlavního města Prahy na úseku státní sociální podpory platí zákon o hlavním městě Praze.^{22b)}

(2) Krajské úřady na úseku státní sociální podpory v přenesené působnosti poskytují úřadům práce odbornou a metodickou pomoc a vykonávají kontrolu a dozor nad jejich činností ve státní sociální podpoře; pro kontrolu a výkon dozoru nad činností úřadů práce ve státní sociální podpoře se přiměřeně použije ustanovení zákona o krajích (krajské zřízení) o kontrole přenesené působnosti obcí a o dozoru nad výkonem přenesené působnosti obcí.

* * *

ČÁST SEDMÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

* * *

^{22a)} Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 311/2002 Sb. a zákona č. 313/2002 Sb.

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb. a zákona č. 231/2002 Sb.

^{22b)} Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění zákona č. 145/2001 Sb., zákona č. 273/2001 Sb., zákona č. 320/2001 Sb., zákona č. 450/2001 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 312/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb.

Platné znění částí zákona č.9/1991 Sb., o zaměstnanosti, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

Působnost úřadu práce

§ 12

(1) Úřad práce

- a) informuje občany o možnostech získání zaměstnání, odborné přípravy a rekvalifikace, a zaměstnavatele o volných zdrojích pracovních sil na jejich vyžádání,
- b) zprostředkovává uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání vhodné zaměstnání,¹⁰⁾ včetně zprostředkování zaměstnání z území České republiky do zahraničí a ze zahraničí na území České republiky,
- c) poskytuje občanům poradenské služby spojené se zaměstnáním, s volbou povolání a odbornou výchovou v souladu s rozvojem odvětví, oborů a činností,
- d) organizuje, zabezpečuje a usměřňuje rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání ve svém územním obvodu a podle potřeby k tomu účelu zpracovává programy opatření,
- e) může zřizovat státní rekvalifikační střediska,
- f) vede evidenci volných pracovních míst, evidenci uchazečů o zaměstnání, vydaných pracovních povolení cizincům a osobám bez státní příslušnosti a podle potřeby i evidenci zájemců o zaměstnání,
- g) vykonává kontrolní činnost na úseku zaměstnanosti včetně ukládání pokut,
- h) hradí zaměstnavatelům náklady na náborové příspěvky a jiné výhody poskytované doosídlencům ve vymezeném území pohraničí,¹¹⁾
- i) účelně hospodaří s prostředky na zabezpečení zaměstnanosti,
- j) sleduje a hodnotí stav trhu práce a zpracovává koncepci vývoje zaměstnanosti ve svém územním obvodu a činí opatření k ovlivňování nabídky a poptávky na trhu práce. Za tím účelem může vyžadovat od zaměstnavatelů informace o jejich záměrech ve vývoji zaměstnanosti,
- k) podněcuje a hmotně podporuje zřizování společensky účelných pracovních míst a vytváření veřejně prospěšné práce ve svém územním obvodu. Za tím účelem spolupracuje se zaměstnavateli, obcemi a s příslušnými orgány státní správy,
- l) doporučuje zaměstnavatelům k přijetí uchazeče o zaměstnání na nově zřízená společensky účelná pracovní místa a na vytvořená veřejně prospěšné práce,
- m) projednává se zaměstnavateli na základě jejich informací umístování uvolněných zaměstnanců při strukturálních změnách, racionalizačních a jiných opatřeních. V závažných případech spolupracuje se zaměstnavateli a s příslušnými státními orgány při stanovení programu opatření pro umístování uvolňovaných zaměstnanců,
- n) potvrzuje, že občan žádající o předčasné přiznání starobního důchodu byl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání a po jakou dobu, a v případě, že tomuto občanu bylo poskytováno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, den, kterým byla jeho výplata zastavena,
- o) potvrzuje žádost příslušného orgánu sociálního zabezpečení,²²⁾ že je žadatel o dávku sociální péče veden jako uchazeč o zaměstnání, popřípadě den uplynutí podpůrní doby, po

¹⁰⁾ § 1 odst. 4 zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 167/1999 Sb.

¹¹⁾ Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí České socialistické republiky a Ministerstva zemědělství a výživy České socialistické republiky č.62/1970 Sb., o poskytování náborových příspěvků a jiných výhod doosídlencům ve vymezeném území pohraničí, ve znění vyhlášky č. 69/1986 Sb.

²²⁾ Zákon ČNR č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České socialistické republiky v sociálním zabezpečení, ve znění zákona ČNR č. 125/1990 Sb., zákona ČNR č. 210/1990 Sb., zákona ČNR č. 425/1990 Sb., zákona ČNR č. 459/1990 Sb., zákona ČNR č. 9/1991 Sb., zákona ČNR č. 144/1991 Sb., zákona ČNR č. 582/1991 Sb. a zákona č. 84/1993 Sb.

kterou mu mělo být poskytováno hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání, pokud nebylo poskytováno z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 písm. d) až f) zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 578/1991 Sb.

- p) spolupracuje s orgány sociálního zabezpečení a orgány státní zdravotní správy při zprostředkování vhodného zaměstnání pro uchazeče o zaměstnání,
 - q) spolupracuje s postpenitenciárními kurátory a dalšími terapeutickými pracovišti, pracovišti rodinné terapie, jakož i s humanitárními institucemi s cílem začlenění a léčby osob společensky nepřizpůsobených a osob v krizových situacích,
 - r) na základě písemné dohody poskytuje zaměstnavateli z účelově určených prostředků příspěvek k částečné úhradě náhrady mzdy poskytované zaměstnancům podle pracovněprávních předpisů,^{11a)}
 - s) plní úkoly při provádění důchodového pojištění uchazečů o zaměstnání podle zvláštního zákona,²⁹⁾
 - t) sděluje na žádost magistrátům měst Brna, Ostravy a Plzně a hlavnímu městu Praze vykonávajícím působnost ve státní sociální podpoře, krajskému úřadu a ministerstvu údaje o tom, že osoba je vedena jako uchazeč o zaměstnání, zda má tato osoba nárok na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání a v jaké výši, popřípadě že není hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání poskytováno z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 písm. d) až f) zákona č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 578/1991 Sb., a údaje o výši vyplacených mzdových nároků podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů,^{29a)} a to v rozsahu, ve kterém je zaměstnavatel nezáúčtoval,
 - u) spolupracuje s orgány státní správy a územními samosprávnými celky, zaměstnavateli a dalšími právníckými nebo fyzickými osobami při tvorbě a realizaci opatření souvisejících s rozvojem trhu práce a zaměstnaností,
 - v) zabezpečuje a hmotně podporuje programy a opatření související s rozvojem lidských zdrojů uskutečňované v jeho územním obvodu, včetně účasti na mezinárodních programech a programech s mezinárodní účastí,
 - x) v rámci programů zaměstnanosti a programů Evropských společenství ověřuje nové nástroje aktivní politiky zaměstnanosti,
 - y) potvrzuje občanovi členského státu Evropské unie (dále jen "občan Evropské unie") pro účely povolení k trvalému nebo přechodnému pobytu dobu vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání,
 - z) potvrzuje sezonnímu zaměstnanci, který je občanem Evropské unie, pro účely udělení povolení k trvalému nebo přechodnému pobytu, jeho pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti nebo dohodu o provedení práce,
 - za) plní úkoly při provádění státní sociální podpory podle zvláštního právního předpisu.^{29b)}
- (2) Úřad práce rozhoduje
- a) o vyřazení¹²⁾ z evidence uchazečů o zaměstnání,

^{11a)} § 20 odst. 3 a 4 zákona č. 1/1991 Sb., ve znění zákona č. 231/1992 Sb.

§ 130 odst. 3 zákoníku práce, v platném znění.

²⁹⁾ § 36 písm. q), § 38 odst. 3 a § 39 odst. 3 zákona ČNR č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 160/1995 Sb.

^{29a)} Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů.

^{29b)} Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb. zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb. a zákona č. /2003 Sb.

¹²⁾ § 7 odst.3 zákona č.1/1991 Sb.

- b) o přiznání, nepřiznání, odejmutí, zastavení nebo vrácení výplaty hmotného zabezpečení,
- c) o vydání a odnětí povolení k zaměstnání cizincům a osobám bez státní příslušnosti a povolení zaměstnavatelům získávat na volná pracovní místa občany ze zahraničí.¹⁴⁾

¹⁴⁾ § 19 odst.3 zákona č.1/1991 Sb.

Platné znění částí zákona č.582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

§ 8

Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti občanů

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost občanů ve věcech sociálního zabezpečení, státní sociální podpory a sociální péče při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách; za tím účelem svými lékaři posuzují

- a) plnou invaliditu nebo částečnou invaliditu,
- b) bezmocnost,
- c) dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte,
- d) zda jde o dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči,
- e) zda si občan může zvýšit vzhledem ke svému zdravotnímu stavu životní úroveň vlastní prací,
- f) zda občan v krátké době po uplynutí podpůrní doby pravděpodobně nabude opět pracovní schopnost, a to i k jinému zaměstnání,
- g) zda jde o občana se změněnou pracovní schopností, popřípadě o občana se změněnou pracovní schopností s těžším zdravotním postižením,
- h) zda jde o občana těžce zdravotně postiženého a druh a stupeň tohoto postižení pro účely přiznání mimořádných výhod, příspěvku na úpravu bytu, úhradu bezbariérového bytu nebo garáže, koupi, celkovou opravu a úpravu motorového vozidla a příspěvku na individuální dopravu,
- i) zda jde pro účely dávek státní sociální podpory o občana dlouhodobě těžce zdravotně postiženého, dlouhodobě zdravotně postiženého nebo o dítě dlouhodobě nemocné.

(2) Okresní správa sociálního zabezpečení kontrolní lékařskou prohlídku uskuteční

- a) v době určené při předchozím jednání lékaře okresní správy sociálního zabezpečení, nebo
- b) zjistí-li posudkově významné skutečnosti, které odůvodňují provedení kontrolní lékařské prohlídky, nebo
- c) z podnětu jiného orgánu sociálního zabezpečení nebo z podnětu úřadu státní sociální podpory anebo z podnětu úřadu práce; okresní správa sociálního zabezpečení je povinna informovat orgán, který dal podnět k provedení kontrolní lékařské prohlídky, o jejím výsledku.

(3) Stanou-li se lékaři příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nezpůsobilí jednat z důvodu podjatosti, pověří Česká správa sociálního zabezpečení posouzením zdravotního stavu a pracovní schopnosti občana jinou okresní správu sociálního zabezpečení.

(4) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení v případech uvedených v odstavci 1 se řídí místem trvalého pobytu posuzovaného občana, pokud se dále nestanoví jinak.

(5) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení se řídí

- a) sídlem speciální školy, jestliže posuzuje změněnou pracovní schopnost žáka této školy,
- b) sídlem věznice, popřípadě vazební věznice (dále jen "věznice"), jde-li o posouzení zdravotního stavu občana v době výkonu trestu odnětí svobody, popřípadě vazby.

(6) Pro místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení při rozhodování v případech uvedených v § 6 odst. 4 písm. a) č. 19 platí odstavce 4 a 5 obdobně.

(7) Na žádost občana, jehož zdravotní stav a pracovní schopnost má být posouzena, nebo s jeho souhlasem může okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle odstavců 4 a 5 požádat o posouzení jeho zdravotního stavu a pracovní schopnosti okresní

správu sociálního zabezpečení, v jejímž správním obvodu má občan přechodný pobyt nebo pracoviště, pokud s tím tato okresní správa sociálního zabezpečení souhlasí. V případě, že zdravotní stav občana vzhledem k charakteru nemoci vyžaduje posouzení specializovaným zdravotnickým zařízením, může Česká správa sociálního zabezpečení na žádost občana nebo s jeho souhlasem pověřit posouzením jeho zdravotního stavu a pracovní schopnosti okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž správním obvodu se nachází toto zdravotnické zařízení, a to odchylně od příslušnosti podle odstavců 4 a 5 nebo podle § 94; to platí obdobně, jde-li o občanského zaměstnance zpravodajských služeb, s tím, že žádost může podat též tato služba.

(8) Okresní správy sociálního zabezpečení podávají posudky o tom, zda zdravotní stav osob, jejichž důchodové pojištění provádějí orgány uvedené v § 9, odůvodňuje poskytnutí dávky důchodového pojištění anebo dávky nebo služby sociální péče. Při posuzování plné invalidity nebo částečné invalidity osob podle věty první se hodnotí zdravotní stav z hlediska jejich schopnosti k výkonu občanského povolání.

(9) Pro vydávání posudků podle odstavce 1 se přiměřeně použijí ustanovení obecných předpisů o správním řízení.¹¹⁾

(10) Při posuzování plné invalidity a částečné invalidity podle odstavce 1 musí lékaři okresních správ sociálního zabezpečení vycházet z lékařských zpráv a posudků vypracovaných odbornými lékaři o zdravotním stavu občanů.

* * *

§ 16

Součinnost orgánů sociálního zabezpečení a zdravotnických zařízení

(1) Zdravotnická zařízení jsou povinna pro orgány sociálního zabezpečení provést za úplatu vyšetření zdravotního stavu občanů v řízení o dávkách sociálního zabezpečení, zapůjčovat lékařům orgánů sociálního zabezpečení potřebnou zdravotnickou dokumentaci a umožnit jim nahlížet do ní, vydávat výpisy z chorobopisů a podávat lékařské nálezy, posudky a zprávy o průběhu nemoci a potřebná hlášení a podklady, jichž je třeba k rozhodování o dávce sociálního zabezpečení a pro kontrolu posuzování dočasné pracovní neschopnosti, a to ve lhůtě stanovené tímto orgánem, a není-li určena, do osmi dnů od doručení výzvy. Obdobnou povinnost mají tato zařízení vůči úřadům státní sociální podpory v souvislosti s poskytováním dávek státní sociální podpory a vůči obecním úřadům a obcím v souvislosti s poskytováním dávek a služeb sociální péče. Uvedenou povinnost mají tato zařízení i vůči orgánům krajů a orgánům státní sociální podpory v souvislosti s řízením o opravných prostředcích a s prošetřováním stížností.

(2) Zdravotnická služba Vězeňské služby spolupůsobí v řízení o plné invaliditě nebo částečné invaliditě odsouzeného.

(3) Uznávání nemocí z povolání⁷⁰⁾ pro účely důchodového pojištění a pro účely zvláštních zákonů⁷¹⁾ provádějí určená zdravotnická zařízení; seznam těchto zařízení a bližší úpravu postupu při uznávání nemocí z povolání stanoví vyhláškou Ministerstvo zdravotnictví v dohodě s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

¹¹⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

⁷⁰⁾ § 25 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb.

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání.

⁷¹⁾ Např. § 190 odst. 3 zákoníku práce, § 45 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

Platné znění části zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, s vyznačením navrhovaných změn

* * *

§ 38

(1) Na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit, se vztahuje bankovní tajemství.

(2) Zprávu o všech záležitostech, které jsou předmětem bankovního tajemství, je banka povinna podat osobám pověřeným výkonem bankovního dohledu. Za porušení bankovního tajemství se nepovažuje výměna informací mezi Českou národní bankou a orgány bankovního dohledu a obdobných institucí jiných států, jestliže předmětem výměny jsou informace o subjektech, které působí nebo hodlají působit na území příslušného státu. Porušením povinnosti dodržet bankovní tajemství rovněž není sdělení údajů o klientovi a jeho obchodech při podání trestního oznámení nebo při plnění oznamovací povinnosti podle zvláštního zákona.¹⁰⁾

(3) Zprávu o záležitostech, týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, podá banka bez souhlasu klienta jen na písemné vyžádání

- a) soudu pro účely občanského soudního řízení;⁸⁾
- b) orgánu činného v trestním řízení za podmínek, které stanoví zvláštní zákon;⁹⁾
- c) správcům daně za podmínek podle zvláštního zákona o správě daní a poplatků,
- d) Ministerstva financí a Komise pro cenné papíry při výkonu zákonem stanoveného dozoru,^{9a)}
- e) Ministerstva financí za podmínek, které stanoví zvláštní zákon,¹⁰⁾
- f) orgánů sociálního zabezpečení ve věci řízení o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, které klient dluží, orgánů sociálního zabezpečení nebo obecních úřadů obcí s rozšířenou působností nebo pověřených obecních úřadů ve věci řízení o přeplatku na dávkách sociálního zabezpečení nebo orgánů státní sociální podpory ve věci řízení o přeplatku na dávkách státní sociální podpory, který je klient povinen vrátit; to platí i pro vymáhání tohoto pojistného, příspěvku a přeplatku,
- g) zdravotních pojišťoven ve věci řízení o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, které klient dluží; to platí i pro vymáhání tohoto pojistného,
- h) soudního exekutora pověřeného provedením exekuce podle zvláštního zákona,^{9b)}
- i) úřadu práce ve věci řízení o vrácení finančních prostředků poskytnutých klientovi ze státního rozpočtu; to platí i pro vymáhání těchto prostředků.

Písemné vyžádání musí obsahovat údaje, podle nichž může banka příslušnou záležitost identifikovat.

(4) Banka je povinna sdělit i bez souhlasu klienta na písemné vyžádání orgánů sociálního zabezpečení nebo okresních úřadů ve věci řízení o vrácení dávky poukázané na účet po úmrtí příjemce dávky včetně jejího vymáhání identifikační údaje o svém klientovi, který je majitelem účtu, a osobách oprávněných nakládat s peněžními prostředky na tomto účtu a údaje o záležitostech týkajících se tohoto účtu. Banka je rovněž povinna po úmrtí klienta sdělit tyto údaje na písemné vyžádání úřadu práce.

(5) Za podání zprávy podle odstavce 3 písm. a) a h) náleží bance úhrada věcných nákladů.

¹⁰⁾ Zákon č. 61/1996 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a o změně a doplnění souvisejících zákonů.

⁸⁾ Občanský soudní řád č. 99/1963 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁾ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

^{9a)} Např. zákon č. 530/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{9b)} Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů.

(6) Banka je povinná i bez souhlasu klienta sdělit osobě oprávněné za účelem výkonu rozhodnutí nebo daňové exekuce bankovní spojení svého klienta, tedy číslo účtu a identifikační kód banky nebo pobočky zahraniční banky a identifikační údaje o svém klientovi, který je majitelem účtu. Stejná povinnost banky platí i ve vztahu k osobě, která prokáže, že v důsledku vlastní chybné dispozice bance nebo pobočce zahraniční banky utrpěla škodu a že se bez tohoto údaje nemůže domoci svého práva na vydání bezdůvodného obohacení ve smyslu občanského zákoníku. Za podání informace náleží bance úhrada věcných nákladů.

(7) Jestliže se klient dostane do prodlení s peněžitým plněním bance na dobu delší než 60 dnů nebo poruší své povinnosti vůči bance sjednané ve smlouvě nebo stanovené zákonem, omezuje se povinnost banky zachovávat bankovní tajemství tak, že banka může informovat jiné banky nebo třetí osoby nebo veřejnost o porušení smlouvy klientem, přičemž smí uvést jen název klienta a označení porušené povinnosti.

(8) Uplatnění tohoto práva banky může klient předejít tím, že do 30 dnů od porušení svých povinností vůči bance s bankou uzavře dohodu o nápravě. Banka není povinná na dohodu přistoupit. Pokud v této lhůtě dohodu neuzavře nebo uzavřenou dohodu následně nedodrží, může banka bez dalšího využít svého práva podle odstavce 7. Klient může možnosti tohoto odstavce využít ze zákona jenom jednou v kalendářním roce.

(9) Ustanovení odstavců 1 až 8 se vztahují i na pobočky zahraničních bank.

(10) Zprávu o záležitostech týkajících se klienta, které jsou předmětem bankovního tajemství, podá banka v souvislosti se svým podnikáním na území jiného státu i bez souhlasu klienta, pokud je to nutné ke splnění povinnosti uložené právním řádem státu, na jehož území podniká.